

Koets en paarden : blijspel

<https://hdl.handle.net/1874/35972>

*De J. v. Minster
N 434 a 570*

KOETS EN PAARDEN,

B L Y S P E L.

Naar het Hoogduitsch

V A N

J. R. W E Z E L.

(D. J. W. J. Stunbury v. Gooij)

Gezellige Schouwburg, 1ste Deel, 1ste Stuk.

TE AMSTERDAM, BY
DE WED. J. D Ó L L,

in de Kalverstraat. 1801.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

*Hoc volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas.
Imperat ergo viro: sed mox haec regna relinquit,
Permutatque domos, et flammea conterit; inde
Advolat, et spreti repetit vestigia lecti.*

JUVENALIS, S 6. V. 223.

DE VERTAAALER

A A N D E N

L E E Z E R !

Onder de geestige bly-spelen, welke Duitschland aan het vernuft van den heer WEZEL te danken heeft, voldeed my inzonderheid het blyspel, getiteld: *Kutsch und Pferde*, zowel, dat ik my voornam, hetzelve, in myne leedige uuren, voor ons Schouwtooneel in het Neêrduitsch over te brengen. Thans bied ik het u, Leezer! zodanig aan, en verzoek u, de gebreken, welke in deze vertaling mogten voorkomen, gunstig te verſchoonen: Terwyl ik hartelyk wensch, dat gy, by het leezen van hetzelve, gelyk genoeg moogt gemeten, als ik in het oorspronkelyk stuk ondervonden heb, waardoor ik aangefpoord wierd, onze Neêrlandsche tooneel-minnaars daarvan deelgenooten te maken.

V. G.

1 September
1801.

P E R.

P E R S O O N E N.

DE BARON VAN MURAU.

DE BARONES VAN MURAU, *zyne echtgenoot.*

DE BARON VAN NIEMECK.

DE BARONES VAN NIEMECK, *zyne echtgenoot.*

KAROLINA, *dochter van den baron van Murau.*

DE BARON VAN MISBACH, *minnaar van Karolina.*

STRIEMEL, *koopman in rytuigen.*

ROSWALD, *paardenkoper.*

JAN, *knecht van den baron van Murau.*

PAULINE, *kamenier van de barones van Murau.*

EEN BEDIENDE.

*Het spel speelt in het huis van den baron van
Murau.*

KOETS EN PAARDEN,

B L T S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

DE BARON EN BARONES VAN MURAU.

Mevr. VAN MURAU, *geeuwende in het inkomen.*

Den hemel zy gedankt, dat ons spel eindelyk eens uit is!
VAN MURAU, *insgelyks geeuwende.*

Ja, ik wenschte dat het reeds lang uit geweest ware...
Zes uren op eene plaats te moeten zitten, als of mien
'er vastgenageld was, is waarachtig geen kleinigheid...
Ik ben zo styf, alsof ik een paar dagen, als courier te
paard gereden had.

Mevr. VAN MURAU.

En my is de rug zo lam, als of ik een duchtig pak
slagen bekomen had.

VAN MURAU.

En alle deze moeielykheden hebben wy nog daar te
boven met ons geld moeten betalen... Hoeveel hebt
gy verloren?

Mevr. VAN MURAU.

Eene kleinigheid... Tien dukaten.

A

VAN

VAN MURAU, *opvliegende.*

Noemt gy dat eene kleinigheid?

Mevr. VAN MURAU.

Zekerlyk; want gisteren avond heb ik 'er twintig verloren.

VAN MURAU.

Wy zyn naauwlyks twee dagen gehuwd, en het spel kost u reeds dertig dukaaten!.. (*Koel by zich zelve.*) Tien en twintig maakt dertig... Vyftien en twee en twintig maakt zeven en dertig... Dertig en zeven en dertig maakt zeven en zestig.

Mevr. VAN MURAU.

Hoe! rekent gy dan alles te samen?

VAN MURAU.

Ik heb heden en gisteren netto zeven en dertig dukaten verloren.

Mevr. VAN MURAU.

Wy zyn naauwlyks twee dagen gehuwd, en nu kost het spel u reeds zeven en dertig dukaten!

VAN MURAU, *driftig.*

Wie heeft de schuld daarvan?... Gy alleen... Waarom verkiest gy altoos zo verschrikkelyk hoog te spelen?

Mevr. VAN MURAU.

En waarom speelt gy altoos zo verschrikkelyk onachtzaam?.. Hadt gy, wanneer ik u wenkte, uw *à tout* behouden...

VAN MURAU.

En hadt gy, toen ik hoestte, troef heer opgespeeld...

Mevr.

Mevr. VAN MURAU.

Dat deed ik niet, en wel uit eene gegronde reden; want ik had hem niet.

VAN MURAU.

En speelde gy hem dan naderhand niet by?

Mevr. VAN MURAU.

Ik zeg u immers dat ik hem niet had.

VAN MURAU.

En ik zeg u, gy hadt hem wel. Eéns zo goed als duizendmaal. Ik duld geen tegenspreken. Het geen ik zeg moet gelden, of....

Mevr. VAN MURAU, *met eene gebiedende houding en dreigenden vinger.*

Zeg op het oogenblik, dat ik hem niet had.

VAN MURAU, *een weinig verschrokken.*

Dat kan ik niet.

Mevr. VAN MURAU.

Zie my aan... Had ik den troefheer?

VAN MURAU, *eenigzins bevreesd.*

Ja!.. (*By zich zelve.*) Is dit jok of ernst?..

Mevr. VAN MURAU.

Ja?... (*Verstoord.*) Nu, ik zal zien, wie gelyk heeft... Ik zal het u betaald zetten. Van Karolina's huwelyk zal niets komen: maak daar uwe rekening op.

VAN MURAU.

Van myn dochters huwelyk?.. Ik ben haar vader, en gy slechts haare stiefmoeder.

A 2

Mevr.

Mevr. VAN MURAU.

Maar van Misbach is myn neef; en het staat aan my hoeveel vermogen hy bezitten zal.

VAN MURAU.

Myne dochter zal hem nemen, al had hy in het geheel niets.

Mevr. VAN MURAU, *bitter lagchende.*

Om dat uwe dochter zo ryk is, niet waar?... Wat heeft zy toch?... Haare overledene moeder liet haar naauwlyks zo veel na, als nodig is, om niet naakt te gaan... En gy?... Ha! nu begryp ik het. Gy wilt haar iets van uwe speelwinsten afstaan.

VAN MURAU, *bedroefd.*

Wy willen hierover thans liefst niet verder spreken.

Mevr. VAN MURAU.

Maar ik wil 'er thans over spreken, dewyl het nu de rechte tyd... Maak geen plan, om het huwelyk tuschen mynen Willem en uwe dochter tot stand te brengen, of...

VAN MURAU.

Laat het zo wel zyn... Het is reeds laat. Wanneer zullen wy toch eten?

Mevr. VAN MURAU.

Niet eer, voor dat wy met elkander éénsgezind zyn.

VAN MURAU.

Dan zou ik met het soupé wel tot myn dood moeten wagten. Ik ben nu twee dagen uw man; maar ik zie, helaas! dat het gantsch niet gemakkelyk is, met u in

ééns.

éénsgezindheid te leven... Ik ga eten... (*In het heen gaan by zich zelve.*) Die vervloekte....

Mevr. VAN MURAU.

Hy wil eten?.. en dat zonder my?.. Deze man heeft nog flechte gewoonten... Ik moet hem nadrukkelyker de tuchtroede doen gevoelen... Myn overleeden man was een infchikkelyke bloed; maar zy zyn allen zo niet: dat ondervind ik thans... Echter wat myn tegenwoordige niet is, zal hy door den tyd wel worden.

T W E E D E T O O N E E L.

DE BARONessen VAN MURAU en VAN NIEMECK.

Mevr. VAN NIEMECK. *ziet by het inkomen in het rond.*

Zyt gy alleen?

Mevr. VAN MURAU.

Ah! zyt gy het, myne lieve barones?

Mevr. VAN NIEMECK.

Ik kom nog zo laat by u beneden, om u myn hartenleed te klagen. Ik heb mynen man beledigd, tegen myn wil beledigd, en...

Mevr. VAN MURAU.

Toen geraakte gy in twist met elkander?

Mevr. VAN NIEMECK.

Neen, zo verre zal het zeker niet komen... Maar hy gedraagt zich koel, geheel vreemd en gedwongen jegens my; zo koel...

Mevr. VAN MURAU.

ô! Als het anders niets is!... Hy zal weder warm worden.

Mevr. VAN NIEMECK.

Ik zie, mevrouw! dat wy hieromtrent in gevoelens zeer verschillen... My treft de geringste koelheid van myn' man sterker dan zyn grootst ongenoegen.

Mevr. VAN MURAU.

Maar waarin bestaat dan toch uw geval?

Mevr. VAN NIEMECK.

Wy hadden eene kleine woordenwisfeling met elkan-
der... Ik verbeeldde my, gelyk te hebben...

Mevr. VAN MURAU.

En dat hadt gy ook.

Mevr. VAN NIEMECK.

Weet gy dan reeds, waaröver wy onéénig waren?

Mevr. VAN MURAU.

Neen; maar wanneer man en vrouw onééns zyn, heeft de vrouw altoos gelyk.

Mevr. VAN NIEMECK.

Offchoon ik dit niet toestem, geloof ik echter, dat ik, ten minsten in dit geval, gelyk had... Hy wilde my niet toegeven, en daar ik ten sterksten op myn gevoelens staan bleef, ging hy, zonder een woord te spreken, in zyn kamer.

Mevr. VAN MURAU.

Dit deed myn man ook; doch hy voegde 'er veele woorden by, die my in het geheel niet aangenaam waren.

Mevr.

Mevr. VAN NIEMECK.

Gy zyt, hoop ik, met elkander ook niet onééns?

Mevr. VAN MURAU.

Ja, 'er heeft een kleine storm plaats gehad.

Mevr. VAN NIEMECK.

Waarover toch?

Mevr. VAN MURAU.

Over den troef heer.

Mevr. VAN NIEMECK.

Over zulk eene kleinigheid?.. en gy zyt naauwlyks twee dagen gehuwd.

Mevr. VAN MURAU.

Juist daarom. In het begin van het huwelyk moet men op iedere kleinigheid naauwkeurig acht geven. Gy weet dit niet, myne lieve vrindin!.. Gy laat u door uwen man regeren. Maar dit duld ik niet.. Myn overleden man gehoorzaamde my op myne wenken; en denk eens, het kost niet weinig moeite, éer men het zo verre brengt.

Mevr. VAN NIEMECK.

Neen, mevrouw! neem het my niet kwalyk; met uwen overleden man dreeft gy uw gezag te ver... Gy regeerde hem geheel en al ..

Mevr. VAN MURAU.

Zo moet men doen, wil men een' genoegelyken echt beleven.

Mevr. VAN NIEMECK.

Als gy het met dezen ook beproeft, zal het zo gemakkelyk niet gelukken.

Mevr. VAN MURAU.

ô! Dit bekommert my niet... Wanneer ik iets zeg, dat myn' genadigen heer tegenstaat, dan buldert hy, wel is waar, als of hy vuur en vlam wilde spuwen; maar zodra ik slechts even myne stem verhef, en hem een weinig dreig, wordt hy terstond bevreesd .. Hy heeft slechts zolang courage, als ik myne tanden niet laat zien... Voor het overige is hy wel een weinig opvliegend, maar in zyn hart toch een recht geschikt man, een goede hals. Ja, ik zal nog vreugde aan hem beleven, zo gedwee zal ik hem maken. Hadt gy uwen man in tyds den toom wat korter gehouden, het zou u thans ook beter gaan.

Mevr. VAN NIEMECK.

Neen, zo onredelyk denk ik niet over myn' man, dat ik hem, als met een' toom zou willen regeren... Zekerlyk had ik gaarne, dat hy zo styfhoofdig niet ware.

Mevr. VAN MURAU.

Hy moest myn man zyn: of ik hem tam zou maken!

Mevr. VAN NIEMECK.

Nimmer vaart hy driftig tegen my uit, nimmer geeft hy my een kwaad woord; maar daartegen weigert hy my alles, ik mag wenschen, wat ik wil; en dring ik een weinig op myn' wensch aan, dan gedraagt hy zich terstond zo koel, zo onverschillig en gebruikt jegens my eene soort van pligtplegingen, alsof wy voor het eerst elkander leerden kennen.

Mevr.

Mevr. VAN MURAU.

De mannen, die zich het minst doen horen, zyn juist het ergften. Het was my zeer aangenaam, dat myn man zich een weinig gelden liet: hierdoor had ik recht, insgelyk zo te doen. Thans wil ik hem eens toetsen. Hy wil volstrekt, dat van Misbach zyne dochter trouwen zal.

Mevr. VAN NIEMECK.

Naar myn oordeel, zou dit eene goede party zyn.

Mevr. VAN MURAU.

Zeer mogelyk: maar ik zal niet gedogen dat het geschiedde.

Mevr. VAN NIEMECK.

Waarom niet, lieve vrindin?

Mevr. VAN MURAU.

Omdat myn man niet verdient dat ik wil het geen hy wil.

Mevr. VAN NIEMECK.

Het meisje zou waarlyk daardoor haar fortuin maken; want van Misbach heeft geld.

Mevr. VAN MURAU.

Geld?.. Hy heeft niets, als ik het wil... My dunkt, dat gy daaromtrent niet wel onderricht zyt: ik zal u dus inlichting geven... Van Misbach is, zo als gy weet, een volmaakt filosooph. In zyne jongere jaaren was hy die studie nog sterker toegedaan, en had, daardoor dies tyds, zo veele Arcadische grillen in het hoofd, dat wy altoos beducht waren, dat hy nog eens eene herderin

van zyn' vaders schaapen tot vrouw zou nemen... De vader stierf: kort daarop de moeder, myne zuster. Daar die nu de wonderlyke grillen van haaren zoon zeer wel kende, maakte zy hem, by uiterste wille, erfgenaam van haar vermoogen, onder die voorwaarden, dat, wanneer hy zich tegen myn' zin, of, wanneer ik gestorven was, tegen den zin van zyne naaste bloedverwanten in het huwelyk begaf, hy alles weder zou moeten terug geven... Trouwt hy tegen myn' zin, dan staat het aan my, hoeveel ik hem voor zyn' volgenden leeftyd wil afstaan, en de goederen blyven alsdan een erfgoed voor de Misbachsche familie... Gy ziet dus, dat alles van my afhangt. 'Er is in het testament niet bepaald, dat hy de erfenis verliezen zal, wanneer hy beneden zyn staat huwt, alleen dan, wannêr hy zulks tegen myn' zin doet. Gevolgelyk kan ik het uitleggen, zo als het my goed dunkt.

Mevr. VAN NIEMECK.

Maar ik bid u voor hem en uwe stiefdochter.

Mevr. VAN MURAU.

Waarlyk, ik zelve wensch hartelyk, dat dit huwelyk tot stand kon gebracht worden; want ik zie duidelyk, dat ik met dat meisje niet wel onder één dak wonen kan. Maar myn man yvert zo sterk in dit geval, dat hy my, sedert onze kortstondige echtverbintenis van twee dagen, nog nergens anders over gesproken heeft... En, het ga hoe het ga, ik kan niet willen, wat myn man wil.

Mevr.

Mevr. VAN NIEMECK.

Zo spreekt gy nu ook in uwe hevigste drift... Gy zult het met elkander wel ééns worden. Laat u verbidden, weiger my tot dit huwelyk uwe hulp niet. In de daad gy zult ook ons hier door een' grooten dienst bewyzen.

Mevr. VAN MURAU.

Wien?

Mevr. VAN NIEMECK.

My en mynen man... Ik wil u ontdekken waarvoor wy bevreesd zyn. Wy zyn bang dat van Misbach myn' mans zuster tot vrouw nemen zal... Zy heeft nog onlangs gezegd, dat zy nimmer huwen zou, als van Misbach haar man niet wierd: en het is echter ons voordeel, dat zy ongetrouwd blyft; want zy is zeer ziekelyk: wy zyn haare naaste erfgenaamen, en gy weet wel, dat, wanneer men het geld op eene eerlyke wyze by elkander houden kan...

Mevr. VAN MURAU.

Stel u deswegens gerust, myne waarde vrindin! Van Misbach zal even zo min uw' mans' zuster, als myne stiefdochter tot vrouw hebben. Als wy nu maar spoedig een ander meisje voor hem konden vinden... Help 'er my eens eenigen herinneren.

Mevr. VAN NIEMECK.

Wat dunkt u van de barones van Thunau?

Mevr. VAN MURAU.

Dat zotte meisje, meent gy, dat altoos lagcht?..

Ik

Ik geloof als de dood haar kwam boodschappen dat zy morgen sterven zou, zy buiten twyfel zou lagchen, en vraagen: „Zal ik waarlyk sterven?“.. Neen, dan behaagt my de freule Wellinghoven beter.

Mevr. VAN NIEMECK.

Lieve Hemel! dat meisje is immers zoo plomp en ongeschikt als een boerin. Als van Misbach eene diergaarde wilde aanleggen, dan zou de freule Wellinghoven daarin onder de wilde dieren de eerste plaats moeten bekleden... Wel foei!.. Neen, dan zou ik liever de freule Wildenborn voorstellen.

Mevr. VAN MURAU!

Nu zyt gy waarlyk op den rechten weg met uwe keuze. Het verstand van dat meisje zit in haare voeten... Zeker een paar aartige voeten behuwlykte van Misbach met haar, maar een nietswaardig hoofd... Mischien zou de... Maar daar komt uw echtgenoot.

DERDE TOONEEL.

DE VORIGEN; DE BARON VAN NIEMECK
*treedt binnen en groet zyne vrouw met eene
diepe buiging; zy beantwoord zulks met
eene zwaare zucht.*

Mevr. VAN MURAU, *hem ziende.*

Kom by ons, baron! Gy kunt ons behulpzaam zyn. Wy zoeken eene vrouw voor van Misbach... Wie zoudt gy hem toedenken?

VAN

VAN NIEMECK.

Onverschillig; slechts myne zuster niet.

Mevr. VAN MURAU.

Juist: daarom willen wy hem een ander meisje bezorgen, ten einde hy haar niet krygen kan... Wie zal dan nu zyne vrouw worden?

VAN NIEMECK.

Eene moeilyke vraag! .. Wie zal zyne vrouw worden?..

Mevr. VAN NIEMECK.

Ja toch, wie zal zyne vrouw worden? (*Alle drie in gedachten. Mevrouw van Murau maakt eene beweging, als of haar iemand in den zin gekomen was; waarop van Niemeck en Mevrouw van Niemeck te gelyk vragen.;*) Weet gy 'er reeds eene?

Mevr. VAN MURAU.

Neen... Kwam my maar iemand in de gedachten!

VAN NIEMECK.

Kon ik 'er my slechts eene herinneren!

Mevr. VAN NIEMECK.

Mogt ik 'er maar eene vinden! (*Zy gaan alle drie in diepe gedachten op en neder.*)

Mevr. VAN MURAU, *staat eensklaps stil en klapt in de handen.*

Gevonden!... De barones Rosenhof.

VAN NIEMECK en Mevr. VAN NIEMECK *te gelyk in de handen klappende.*

Bravo! juist, de barones Rosenhof!

VAN

VAN NIEMECK.

Die zál hy nemen.

Mevr. VAN NIEMECK.

Die móet hy nemen.

Mevr. VAN MURAU.

Dit huwelyk moet tot stand gebracht worden. Nog heden avond zal ik 'er myn best toe doen.

Mevr. VAN NIEMECK, *drukt haaren man vrolyk de hand.*

Dat is heerlyk!

VAN NIEMECK.

Voortreffelyk!.. Wy zullen ons daartoe gemeenschappelyk beyveren.

ALLE DRIE, *geven elkander de hand.*

Gemeenschappelyk.

VAN NIEMECK.

Morgen zal ik een partytje geven, en hen beiden daarop nodigen. Dan kunnen zy elkander leren kennen.

Mevr. VAN MURAU.

En overmorgen geef ik 'er een en verzoek hen beiden insgelyks. Dan kunnen zy hunne onderlinge kennis verder voortzetten.

Mevr. VAN NIEMECK.

En den dag daaraan volgende maken wy een partytje op het land. Dan kunnen zy nog naauwer met elkander bekend worden.

Mevr. VAN MURAU.

En vervolgens leggen wy nog meer gezelschappen aan. Ik zal altoos maken, dat zy met elkander spelen.

Mevr.

Mevr. VAN NIEMECK.

En dat zy aan tafel of in de koets altoos regt tegen elkander over zitten.

VAN NIEMECK.

En dat zy beiden dikwyls alleen zyn. . . Ik ga terftond om myn bedienden order te geeven, wie by morgen verzoeken moet.

Mevr. VAN MURAU.

En ik zal myne stiefdochter zeggen, dat zy voortaan geen rekening meer op van Mísbach maken moet.

Mevr. VAN NIEMECK, *neemt met genoeglyke omhelzingen afscheid.*

Het huwelyk is zéker.

Mevr. VAN MURAU.

Zo zéker, als ik hier sta.

VAN NIEMECK.

Ik beschouw het reeds als voltrokken.

Mevr. VAN MURAU.

Dat is het ook reeds. (*Alle drie lagchen van vreugde, tot de baron van Niemeck en zyne vrouw aan de deur zyn en heen gaan.*)

Mevr. VAN MURAU *alleen.*

Dat meisje zal wonderlyk staan kyken. . . Wie zal haarf nu helpen?

VIERDE TOONEEL.

Mevr. VAN MURAU, JAN.

Mevr. VAN MURAU.

Myn dochter moet by my komen,

JAN.

JAN.

Zy heeft bezoek, mevrouw!

MEVR. VAN MURAU.

Heeft Karolina bezoek?.. Wie toch?

JAN.

Ik moest het eigentlijk niet zeggen... De heer baron van Misbach.

MEVR. VAN MURAU, *verschrikt*.

Van Misbach by Karolina?.. Wat deden zy?

JAN.

Zy speelden met elkander... Zy op het clavier en hy op de harp.

MEVR. VAN MURAU.

Is hy reeds lang by haar geweest?

JAN.

Zo lang als mevrouw hier in gezelschap geweest is.

MEVR. VAN MURAU, *ter zyden*.

Dan heeft ons waarlyk ons overleg weinig geholpen.

JAN.

Zal ik ze beiden roepen?

MEVR. VAN MURAU.

Neen: ik zal zelve by hen gaan. (*Zy gaat heen.*)JAN, *alleen*.Een zak vol nieuwheden voor my, waaruit ik Pauline braaf wat voorliegen kan... Zy spioneert reeds van verre, wyl zy my met mevrouw heeft horen spreken... Met is toch een nieuwsgierige heks. (*Hy hoest.*)

VYFDE TOONEEL.

JAN; PAULINE, heeft te voren haar hoofd van tyd tot tyd door een zydeur gestoken en komt, zodra Jan hoest, schielyk aanlopen.

PAULINE.

Welnu, wat nieuws?

JAN.

Ach! lieve Pauline! als gy alles wist, wat 'er voor- gevallen is...

PAULINE.

Verhaal het my dan toch.

JAN.

Gy zoudt waarachtig hier op deze plaats van verba- zing sterven.

PAULINE.

Ach! ik sterf byna van ongeduld. Wat was het dan?

JAN.

Wonderen op wonderen; zo als 'er by myn' vaders, grootvaders, overgrootvaders, bet- oud- over- over- grootvaders tyden nimmer gezien zyn.

PAULINE, byna schreiende van ongeduld.

Maar, lieve hemel! laat my toch zo lang niet wacht- ten. Verhaal het toch, eer mevrouw terug komt.

JAN.

Welnu, luister dan wel toe... Voor eerst, zo lang ik met mynheer en mevrouw in gezelschap geweest ben... Waar waren wy daar ook?.. Ja, ten zes nu-

B

ten...

ren... Let hier wel op... Sedert zes uren is de barones in haare kamer geweest.

PAULINE.

Daar is zy immers alle dagen. Dit nieuws had gy wel voor u kunnen houden.

JAN.

Maar hoor toch. Nu komt het beste achter aan... 'Er was iemand by haar.

PAULINE.

By haar?... Toch geen manspersoon?

JAN.

Juist geraden. Waarin zou anders het wonderlyke van de historie bestaan?

PAULINE, *met meer en meer toenemende nieuws-gierigheid.*

Wie was het dan?... (*Heimelyk.*) De baron Misbach?

JAN, *insgelyks heimelyk, als in vertrouwen.*

Juist, dezelfde.

PAULINE, *zagt en in vertrouwen.*

Gy zaagt het immers wel door het sleutelgat?... Wat deden zy dan beiden te samen?

JAN.

Vooreerst kuschten zy elkander zo hartelyk;.. versta my wel, zo hartelyk, dat men het twee straaten verre wel heeft kunnen horen.

PAULINE, *lacht genoegelyk.*

Nu? en wat vervolgens?

JAN.

JAN.

Vervolgens zeiden zy elkander zo veele lieve dingen, versta my wel, zo veele lieve dingen, dat my de traanen, als een hevige stortregen, uit de oogen door het sleutelgat in de kamer vielen. Kyk! ik wierd geheel weemoedig.

PAULINE, *droogt zich de oogen.*

Ach! waarom hebt gy my niet geroepen?

JAN.

Ja wel; dan had ik het overige niet kunnen zien... Toen zy nu elkander alles gezegd hadden, wat zich op de waereld zeggen laat, zetten zy zich neder op de canapé.. Hy nam haar by de hand, omvatte haar met zyn arm, drukte haar aan zyn borst, en zo zonken zy beiden...

PAULINE.

Op de canapé?

JAN.

Dat heb ik niet gezien. Toen zy begonnen te zinken, riep mevrouw, en ik moest heen.

PAULINE.

Dat mevrouw ook toen juist roepen moest!.. Gy weet, naar het my toefchynt, waarlyk niet veel nieuws. Ik heb meer gehoord. Mynheer en mevrouw hebben, toen zy heden avond te huis kwamen, hevig met elkander getwist.

JAN.

Wat gy zegt?.. en waarover?

PAULINE.

Over den troef heer... ó! Zy is eene vrouw der

vrouwen. Haar man zal zo spoedig niet wederkomen ,
zo duchtig heeft zy hem de waarheid gezegd.

JAN.

Zy heeft hem toch niet gehoond?

PAULINE.

Ó! Als het niets anders ware. Zy gaf hem een oorvyg
en gooide hem de deur uit... Zy is een recht voorbeeld
voor andere vrouwen.

JAN.

En dit gedoogde mynheer?

PAULINE.

Wat zou hy 'er tegen doen?

JAN.

Ik zeg hem den dienst op... Ik zeg hem den dienst
op... Kyk, ik ben geen baron; maar wanneer ik eene
vrouw had, die my een oorvyg gaf... duizend duivels!
ik scheurde haar in stukken.

PAULINE.

En als ik een' man had, die my zo bejegende, zou hy
'er het leven niet afbrengen.

JAN.

Dat zou ik u wel verleren.

PAULINE.

Dat zoudt gy wel nalaten.

JAN.

Geen vrouw durft zich zo iets onderwinden.

PAULINE.

Zo goed als de man.

JAN.

JAN.

Zy heeft geen recht daartoe: zy moet hem gehoorzamen.

PAULINE.

Hy heeft geen recht daartoe: zy behoeft hem niets toe te geven. (*Deze twee laatste regels zeggen zy gelyk.*)

Z E S D E T O O N E E L.

DE VORIGEN, DE BARON VAN MISBACH, DE
BARONES VAN MURAU, KAROLINA.

Van Misbach, met de harp in de hand, brengt de Baronnes van Murau binnen. Karolina volgt hen. Jan en Pauline gaan, midden in hunn' woordenstryd, zodra zy de anderen gewaar worden, door een zydeur schieelyk heen.

VAN MISBACH.

Ik vindt het gansch niet wellevend, mevrouw! dat gy my wegens zulk een onschuldig bezoek, dergelyke aanmerkingen maakt.

MEVR. VAN MURAU.

Altoos zult gy in ons huis welkom zyn; alleen wenschte ik te weten, om welke reden gy 'er u thans bevindt.

VAN MISBACH.

Ik wilde u myne opwachting maken, doch vond u niet. Ik ging by de barones, uwe dochter, en, daar zy alleen was, liet ik myn harp halen. (*Hy word ze in zyne hand ontwaar en geeft haar aan de deur af.*) Gy zult

my hoope ik , wel zoveel philofophie toekennen , dat ik het gezelfchap van een meisje niet misbruiken zal.

Mevr. VAN MURAU.

Ik ken u alles goeds toe; dan gy zoudt niet geloven, hoe fchielyk zulke meisjes zich over diergelyke bezoeken zonderlinge gedachten vormen.

VAN MISBACH.

By my vormt zich de barones geen zonderlinge gedachten... Daarvoor sta ik in. Wy zullen het oogeblikkelyk zien... Welke waren uwe gedachten by myn bezoek, barones?

KAROLINA.

Dat gy by my kwaamt, dewyl gy wist, dat ik u gaarne zag.

VAN MISBACH.

Gy had ook daarby kunnen denken, dat ik by u kwam, dewyl ik gaarne by u ben.

KAROLINA.

Zekerlyk, ik was verwaand genoeg, dit by my zelve te denken: maar gy weet immers wel, dat men zo iets, al denkt men het ook, juist niet gaarne zegt.

Mevr. VAN MURAU.

En ik wenschte wel, dat gy het ook niet gedacht had. Ik zie zeer duidelyk, wat gy u inbeeldt: maar ik raad u welmenend, deze inbeelding van u te verwyderen. Gy bedriegt u zeer, als gy gelooft...

VAN MISBACH.

Neen, ik verzeker u, de barones bedriegt zich niet.

Zy

Zy mag volmaakt geloven, dat ik haar bemin, en zy bedriegt zich niet.

Mevr. VAN MURAU.

Breng toch het meisje zulks niet in het hoofd.

VAN MISBACH.

Ik zeg nog meer. Zy kan 'er volmaakt staat op maken, dat ik haar man zal worden, en zy bedriegt zich daarmede niet.

Mevr. VAN MURAU.

Ik bid u, spreek toch niet daarvan.

VAN MISBACH.

Ik zweer haar by alles, waarby men zweren mag; zy bedriegt zich niet.

Mevr. VAN MURAU.

Welnu, dan bedriegt gy u geweldig... Voor u is een geheel ander huwelyk bestemd.

VAN MISBACH.

Ik weet waarlyk niet, waaröm gy aan de oprechtheid myner gevoelens twyfelt... Ik verzeker u nogmaals...

Mevr. VAN MURAU.

Verzeker niets; want gy zult het meisje nimmer trouwen. Uwe moeder was myne zuster en in haar testament heeft zy my de zorg opgedragen, om haaren zoon uittewelyken. Ik heb den wil myner zuster gehoorzaamd, en eene party voor u uitgekozen; ik hoop nu, dat myn heer de zoon zo goed zal zyn, en die van my aanne-
men... Verstaat gy dit?

VAN MISBACH.

Volmaakt. (*ter zyde.*) Die vrouw spreekt als eene tante.

MEVR. VAN MURAU.

Ik verzoek u dus, dat gy myne stiefdochter geen vleijende vooruitzichten geeft, en haar in haare inbeelding sterkt; of, zo zy wezenlyk een ernstig voornemen omtrent u had, dat gy het haar dan uit den zin zet.

VAN MISBACH.

Mevrouw! zulks is zeer ligt te verzoeken, maar zeer ongemakkelyk ter uitvoer te brengen. Beveel my alles, alleen dit niet.

MEVR. VAN MURAU, *een weinig driftig.*

Gy wilt my dus niet gehoorzamen?

VAN MISBACH.

Ongaarne.

MEVR. VAN MURAU.

Ook, wanneer gy daardoor uw geld en goed verloort?

VAN MISBACH, *verschrikt.*

Myn geld en goed?

MEVR. VAN MURAU, *spottend lagchende.*

Ziet gy nu, jonge heer! dat het in dit geval alleen op my aankomt?.. Gy behoud u geld en goed dan alleen, wanneer gy naar myn zin trouwt.

VAN MISBACH.

Hoe is dit mooglyk?

MEVR. VAN MURAU.

Dewyl uwe moeder het zo in haar testament bevolen heeft... Maar genoeg, zonder verdere woordenwisseling.

Ik

Ik heb voor u de barones Rosenhof bestemd, en ik hoop, gy zult haar, zonder eenige weigering van myne hand ontfangen.

VAN MISBACH, *treurig, doch koel.*

Dat is erg!

Mevr. VAN MURAU, *tegen Karolina.*

En gy zult uit u zelve zo verstandig zyn, en met den baron niet verder spreken over de hoop, waarmede gy u vergeefs gestreeld hebt.

KAROLINA.

Helaas! Ik wil 'er gaarne niet meer van spreken; maar des te meer zal ik 'er aan denken.

Mevr. VAN MURAU.

Het een zo min als het ander; want geen van beiden zal u baten.

KAROLINA.

Ik beloof het u niet; want ik zou bezwaarlyk die belofte kunnen nakomen.

Mevr. VAN MURAU.

De noodzaakelykheid zal het u wel leren... Kom baron! in myn kamer. Ik wil met u alleen verder over deze zaak spreken... Hoe staat gy daar zo diependenkend?.. Zyt gy reeds zo verliefd op de barones Rosenhof, zonder haar eens gezien te hebben?

VAN MISBACH, *bedroefd en eenigzints schertsend.*

ô! Bovenmaten verliefd!

Mevr. VAN MURAU.

Men zou het uit den toon, waarop gy dit zegt,

niet opmaken. - Men moet op eene meer natuurlyke wyze verliefd zyn.

VAN MISBACH.

ô! Ik ben zo verliefd, dat ik byna van hartzeer verga.
(Hy geeft haar de hand en leidt haar uit.)

ZEVENDE TOONEEL.

KAROLINA, *ziet van Misbach na.*

Dat is een recht tederhartig minnaar? (*Zy spreekt op zyn' koelen toon.*) „Dat is erg.” (*Eenigfins driftiger.*) Affchuwelyk, om zich dood te ergeren, als men zich zo schandelyk in zyne hoop bedrogen ziet... Het is wederom niets anders' dan eene listige streek van myne stiefmoeder, dewyl ik het geluk niet heb, haare gunsteling te zyn. Ach! had de lieve hemel slechts geen stiefmoeders geschapen!... Maar zo leert men de mannen kennen: om geld verkopen zy eer, leven en liefde... Zodra mynheer de baron hoorde, dat hy zyn geld en goed zou verliezen, als hy my ter vrouw nam; was hy terstond in twyfel, waarnaar hy het eerst grypen zou, na het geld, of na my.

AGTSTE TOONEEL.

KAROLINA, PAULINE.

PAULINE.

Freule! gy hebt toch den heer baron wel gevraagd, of hy niets by zich gestoken heeft?

KAROLINA.

Ach! mynentwegen kon hy myn gantsche kamer mede genomen hebben.

PAULINE.

Gy kent immers zyn gebrek, dat hy altoos iets mede neemt, hy mag zyn, by wien hy wil. Daarna komen de onschuldige dienstboden in verdenking; zo als onlangs, toen hy het repetitie horologie van mevrouw met zich genomen had. De kleermaker moest hem waarachtig alle zyne zakken toenaaijen, dan kon hy 'er niets in steken. Ik diende, als hy komt, wel alles weg te sluiten. Misschien zal hy nog wel eens, wanneer hy niets anders ziet, den stoel, waarop hy zit, in zyn zak steken... Gy ziet 'er byna even uit freule, als of gy treurig waart. 'Er is immers niets voorgevallen?

KAROLINA.

Ach! genoeg, om treurig te zyn.

PAULINE.

Gy doet my verschrikken. 'Eris immers niets tusfchen u en mevrouw gebeurd?

KAROLINA.

Zy wil my den baron ontnemen.

PAULINE.

Zy?.. Lieve hemel! wat gaat 'er niet al om in de waereld!

KAROLINA.

Ik zou van droefheid wel kunnen schreijen.

PAU.

PAULINE *droogt zich de oogen.*

Ja zeker moet het droefheid veroorzaken, wanneer men zo ziet, dat een ander ons een lief brokjen voor den neus wegneemt.

KAROLINA.

Pauline! doe my het plaasier en ga morgen vroeg naar onze modekraamster. Verzoek haar, dat zy my toestaan wil, iemant eenigen oogenblikken by haar te spreken.

PAULINE.

En met dien iemant verstaat gy den heer baron?

KAROLINA.

Ja; hier in huis durf ik niet met hem alleen spreken; en ik wenschte toch gaarne te weten, of hy my waarlyk zo geheel en al vergeten kan, als het my toefcheen.

PAULINE.

Ik zal hem dus ook verzoeken, daar te komen?

KAROLINA.

Ik weet zelve noch niet, hoe ik hierin handelen zal... Het beste is, dat ik hem schryve... Blyft hy op deze uitnodiging weg, zo weet ik, wat ik van hem denken moet. Het is dan zo goed, als of hy my woordelyk gezegd had: „Gy gevalt my niet.”

PAULINE.

Maar als hy komt?... dan ontvoert gy hem?

KAROLINA.

Buiten twyfel, als zulks geschieden kan.

PAULINE.

Dat zou recht goed zyn voor mevrouw. Zy heeft

heeft my in twee dagen, dat zy hier in huis is, meer droefheid aangedaan, dan de overleden mevrouw zo lang ik haar gediend heb... Ik zou hartelyk lagchen, als ik 'er toe behulpzaam zyn kon, dat zy zo bedrogen wierd.

KAROLINA.

Kom terstond in myn kamer. Ik zal u het briefje geven. (*By zich zelve in het heen gaan.*) Helaas! wierd men nimmer verliefd!

NEGENDE TOONEEL.

PAULINE; JAN, *ontmoet met twee kaarsfen in zyne hand Karolina by de deur, en gaat dwars door de kamer.*

PAULINE.

Pst! pst! Iets goed nieuws, extra goed nieuws.

JAN.

Ik heb nu geen tyd.

PAULINE, *trekt hem by den arm weder binnen de deur.*

Onze mevrouw is op den baron verliefd.

JAN.

Twee dagen na de bruiloft zal zy eerst op haar' man verliefd worden!

PAULINE.

Neen; op den baron van Misbach.

JAN.

Dat verbeeldt gy u. (*Hy wil gaan.*)

PAU.

PAULINE *trekt hem terug.*

Onze jonge barones heeft het my'op dit oogenblik zelve gezegd. Zy is geheel troosteloos, dat zy hem verliezen zal.

JAN.

Gekheid! (*Hy wil gaan.*)

PAULINE *trekt hem terug.*

Maar onze barones zal haar een aardige pots speelen. Zy wil den baron ontvoeren.

JAN.

Waarom niet?

PAULINE.

Loop ongelovige Thomas!.. Zy heeft liet my immers zelve gezegd.

JAN.

Wy hebben waarlyk in twee dagen veel nieuws beleefd. (*Hy gaat heen.*)

PAULINE *wil hem terug trekken, doch hy vlugt weg.*

Maar hoor eens... ja, hy is reeds weg. Het is een recht onvrindelyk mensch, dat hy my het vermaak niet wil aandoen, naauwkeurig naar my te horen... Als onze jonge barones den baron ontvoert, dat zal een voorbeeld zyn voor alle andere stiefmoeders, die haare dochters de mannen willen af handig maken. (*Zy gaat heen*)

Einde des eersten bedryfs.

TWEE-

T W E E D E B E D R Y F.

Een kamer van de barones van Murau.

E E R S T E T O O N E E L.

Mevr. VAN MURAU *zit aan haar toilet en farddeert zich.*

Wanneer men iets van zyn' man verkrygen wil, is het wel de moeite waardig, dat men zyne grillen een weinig over het hoofd ziet. Ik handel, wel is waar, nadelig voor my zelve, als ik hem toegeef; want doe ik het eenmaal, dan denkt hy recht te hebben, het altoos te vorderen; en op die wyze word hy ten laaften zo heerschzuchtig en opgeblazen, dat 'er in het geheel geen huis met hem te houden is... Maar een koets en paarden als de gravin Weest, moet ik hebben, het koste wat het wille. Ik moet helaas! nu de minste zyn en het geschil over den troefheer by my zelve opkroppen. (*Zy schelt.*) Als ik nu maar een middel wist, om hem hier te krygen; dan ben ik niet genoodzaakt, zelve na hem te gaan. Den eersten stap te moeten doen, waarlyk! dit valt my bitter.

T W E E D E T O O N E E L.

Mevr. VAN MURAU, PAULINE.

Mevr. VAN MURAU.

Is het briefje voor de barones Rosenhof nog niet gevonden?

PAU.

PAULINE.

Neen, mevrouw. 'Er is geen hoekje of plekje, waar ik niet gezocht hebbe. Als de heer baron van Misbach het maar niet, volgens zyne loffelyke gewoonte, in zyn' zak gestoken heeft!

MEVR. VAN MURAU.

! Dit zou voormy thans zeer ongelukkig komen.

PAULINE.

Het kleine naaldekusfen is ook niet te vinden. Vermoedelyk heeft hy het ook mede gepakt.

MEVR. VAN MURAU.

Is de genadige heer reeds gekleed?

PAULINE.

! Ik weet het niet.

D E R D E T O O N E E L .

DE VORIGEN, DE BARON VAN MURAU, in zyn morgengewaad.

MEVR. VAN MURAU, tegen Pauline.

Zie toch eens... (*Haaren man ziende, stil.*) De goede hals komt uit zich zelve. (*Pauline gaat heen. Belden zwygen eenigen tyd; maken vervolgens eenige maalen beweging, als of zy spreken wilden, doch op hetzelfde oogenblik herstellen zy zich weder en de half uitgesproken woorden veranderen zich in hoesten.*)

VAN MURAU.

Reeds aan het toilet?

MEVR

Mevr. VAN MURAU.

Het is immers myn gewoon uur. (*Stilte. Vrindelyk.*)
 Waarvan daan zou de gravin Weest haar koets en paarden wel gekregen hebben?

VAN MURAU.

Ja, wie weet dat... Zyn zy dan zo fraai?

Mevr. VAN MURAU.

ô! Zo iets voortreffelyk schoons heb ik nog nimmer gezien. Het is zonder weêrgaê .. Zo netjes, dat het een genoeg is het te beschouwen. De tuigen en de koets zyn beiden uit Parys.

VAN MURAU.

Des te erger, dat de graaf zyn geld, als hy het wegwerpen wil, uit het land zend.

Mevr. VAN MURAU.

Dat is geen weggeworpen geld: daarvoor heeft de gravin de schoonste koets en paarden van de gantsche stad... Die vrouw is indedaad zeer gelukkig. Haar man heeft haar zo hartelyk lief, als geen ander man in de geheele waereld zyne vrouw beminnen kan... Zy heeft haar eigen koets en paarden... In Parys, zegt men, is het de gewoonte dat eene vrouw haar eigen koets en paarden heeft.

VAN MURAU *ziet intusfchen in de kamer rond,
 als of hy iets beschouwde, en zegt
 ter zyden by zich zelyven:*

Ik zie wel, waar het heen wil.

C

Mevr.

Mevr. VAN MURAU.

Ook is dit indedaad allernoodzaakelykst, als men geregeld leven wil... Is de man uitgereden, dan moet de vrouw te huis blyven, of wel in eene morsige huurkoets kruipen... Gebruikt de vrouw de koets, dan moet wederom de man op haar wachten, en hieruit ontstaat de eene ongeregeldheid op de andere. Beiden zouden genoegelyk kunnen leven, als ook de vrouw haar eigen koets en paarden had.

VAN MURAU, *ter zyden.*

'Er zal niets van worden.

Mevr. VAN MURAU.

Wy zouden des noods genoeg ruimte in onze stal hebben, dat 'er nog twee paarden... (*van Murau verschrikt en loopt schielyk naar de deur. Mevrouw van Murau springt van haar' stoel en houdt hem tegen.*) Zyt gy niet wel, dat gy zo eensklaps heen gaat?

VAN MURAU.

Neen, 'er kwam my iets in de gedachten, hetwelk ik nog vergeten had te verrichten. (*Ter zyde.*) 'Er zal toch niets van komen.

Mevr. VAN MURAU.

Blyf toch by my en houd my wat gezelschap. Ik heb daar te boven heden iets zonderlings mede te delen. Kom, zet u neder. (*Zy gaan zitten.*) Kent gy de gravin Weest, die die schoone koets en paarden heeft?

VAN MURAU, *springt van zyn' stoel en wil heen gaan.*

Die vervloekte koets en paarden!

Mevr.

Mevr. VAN MURAU houdt hem tegen.

Hoor toch! zy is eene recht vrolyke vrouw: men zou zich om haar dood lagchen, als zy in haar humeur is. (*Met eene toenemende vrolykheid.*) Kunt gy het u wel verbeelden: onlangs twistte zy met haaren man over den..:

VAN MURAU, lagchende.

Zy heeft veel overeenkomst met u.

Mevr. VAN MURAU.

Haar man zeide haar iets op een' gebiedenden toon, zo als hem nu en dan wel eigen is... Op zulk een magt-hebbenden toon zeide hy haar: Gy had uwen troef-heer moeten opspelen! Hieröp antwoordde de vrouw, met een allernederigst compliment: „Grootmagtige monarch! ik had hem niet.” Dit nam zyne genade ten hoogsten kwalyk, bromde en knorde geweldig. Doch de vrouw vatte haaren echtgenoot by den arm: (*Zy vat den baron by den arm, en doet hem op een' stoel nederzitten.*) „Kom, zet u neder,” zeide zy, ik zal u een sprookje verhalen.” (*Zy zet zich naast hem.*)

VAN MURAU.

Die gravin moet waarlyk eene koddige vrouw zyn, byna zo als gy. Nu, mynheer Aesopus! laten wy uwe fabel horen.

Mevr. VAN MURAU.

'Er was eens een man en vrouw, en die vrouw beminde haaren man zo sterk, als nog nimmer eene vrouw haaren man heeft kunnen beminnen: de man, dit spreekt van zelf, was haar niet minder genegen. Echter ont-

stond 'er nu en dan tusfchen die beiden echtgenooten een kleine onëenigheid. . . Onder anderen wilde hët ongeluk eens, dat zy, met elkander in een rydtuig zittende, omver vielen. . . Zy stonden onbeschadigd weder op, en geraakten in twist, hoe de koetsier had moeten ryden, om dit ongeluk voor te komen. . . „ De zotskap moest rechts af gereden hebben, ” zeide de man. . . „ En ik zeg u, de domme kaerel moest links af gereden hebben, ” zeide de vrouw. . . Deze twist over en weder duurde een geruimen tyd; eindelyk wierd de man recht driftig en zeide: ik verwedde het schoonste paar paarden tegen uwen nachtmuts, als de koetsier niet rechts af had moeten ryden. ” . . „ Toegeslagen, ” antwoordde de vrouw en bragt hem aan de linkerzyde, alwaar een kuil was. . . „ Ziet gy nu wel, ” riep de man in triumph, „ dat ik gelyk heb. Als de koetsier links af gereden had, dan hadden wy noodzaakelyk in dezen kuil moeten vallen, en den hals breeken. ” . . Hieröp bragt de vrouw hem aan de rechter zyde, waar een berg stond. . . „ Ziet gy, dat ik ook gelyk heb, ” zeide de vrouw en klapte in de handen. „ Als de koetsier rechts af gereden had, zouden wy van den berg af naar beneden gevallen zyn ” „ Wy hebben beiden ongelyk, ” antwoordde de man: „ ik kryg uwe nachtmuts en gy van my de paarden. ” „ Bravo! ” zeide de vrouw: maar wel ingezien, hebben wy beiden ook gelyk: dus, om de zaak geheel af te doen, geef ik u, by myne nachtmuts, nog eene slaapjapon; geef my daar tegen, by myne schoone paarden, een fraaije koets. ”

De man, die een goêhartige inborst bezat, kuschte zyne vrouw, omhelsde haar en zeide: „Wie zou uiets kunnen weigeren?

VAN MURAU, *lagchende.*

Dit verhaalde de gravin? en de graaf?..

Mevr. VAN MURAU.

Nam een goed voorbeeld aan dien man, en zeide terstond: onze twist heeft veel overëenkomst met die, waarvan gy in uwe fabel sprak: zy zal zich dus ook op dezelfde wyze eindigen.”.. Den volgenden dag stonden voor haar huis de fraaiste koets en paarden, waarvan de gravin nog heden gebruik maakt.

VAN MURAU.

Maar elke fabel vervat doorgaans een zedenles in zich. Is het my geoorlofd, daar na te vernemen?

Mevr. VAN MURAU.

Die zal ik u terstond zeggen. (*Vleijend.*) Ik zou insgelyks gaarne zulk een koets en paarden hebben, als de gravin Weest.

VAN MURAU.

Wie is in staat zulk eene verstandige vrouw iets te weigeren?.. Dewyl gy zulke eene buitengewoone vrouw zyt, die zulke fraaije fabeltjes weet te verzinnen, en die ze zo voortreffelyk verhaalt; zo wil ik, u ook iets buitengewoons toestaan: gy zult ze hebben.

Mevr. VAN MURAU *omhelst hem.*

Myn allerlieffte man! op een andermaal zal ik ook den

troef-heer opspelen, zo dikwyls gy het begeert. Het is u immers ernst?

VAN MURAU.

Volkomen ernst. Op den bruiloftsdag van van Misbach en myne dochter zult gy 'er voor het eerst gebruik van kunnen maken.

Mevr. VAN MURAU.

Dat is een slecht vooruitzicht.

VAN MURAU.

Hoe zo?.. De jonge luidjes zyn het immers hoop ik, eens met elkander?

Mevr. VAN MURAU.

Daaraan twyfel ik zeer sterk... Zo als het my voorkomt, heeft van Misbach niet weinig genegenheid voor de barones Rosenhof.

VAN MURAU, *spottend*.

Waarlyk! heeft hy?.. (*Ernstig*.) Mevrouw! indien gy iets onderneemt, om...

Mevr. VAN MURAU.

Ik? hoe zo?

VAN MURAU.

Ik zal u ook eens eene fabel verhalen, die haare zedentes te gelyk in zich bevat... 'Er was eens een man en vrouw. De man beloofde de vrouw een eige koets en paarden voor haar aan te schaffen en zich zelve daar door bloot te stellen aan de aanmerkingen van elk' verstandig' mensch, over zulke onnodige uitgaven; maar, voegde hy 'er by, als gy van Misbach beletten wilt,

my-

myne dochter te trouwen, bekomt gy noch koets, noch paarden... De zedenles van deze fabel is immers zeer bevattelyk?

Mevr. VAN MURAU.

Ik zal myn uiterste best doen, om hem van zyne zonderlinge neiging terug te brengen... Ik zal, zo veel my mooglyk is, hem pogen te overreden; en als by op dit oogenblik hier ware...

VIERDE TOONEEL.

DE VORIGEN; DE BARON VAN MISBACH.

VAN MURAU.

Daar komt hy.

VAN MISBACH.

Mevrouw! onwetend heb ik my in uwe kamer aan diefflal schuldig gemaakt, toen ik de laatste maal met u sprak: ik stel u thans het gestolen goed weder ter hand en bid u vergeeving. (*Hy overhandigt haar een billet. Mevrouw van Murau neemt het schielyk aan, en legt het op haar toilettafel.*) Ik zie, dat dit hetzelfde billet is, het welk gy in myne tegenwoordigheid aan de barones Rosenhof geschreven hebt...

Mevr. VAN MURAU, *verschrikt, valt hem in de reden.*

Geene verdere verontschuldiging, heer baron! het is waarlyk van zo veel aanbelang niet.

VAN MURAU, *tegen zyne vrouw.*

Houdt gy briefwisseling met de barones Rosenhof?

Mevr. VAN MURAU, *ontfeld.*

Het is eene nietsbeduidende zaak waaröver ik laatst met den baron sprak.

VAN MURAU.

Is de baron dan by u geweest?

VAN MISBACH.

Ja, maar om my in eene grote ongerustheid te brengen.

VAN MURAU.

Vrouw! vrouw! ik vermoede iets...

Mevr. VAN MURAU, *lagchende.*

Hoe gemakkelyk kan men een' verliefden ontrusten!.. Ik wilde my eens met den baron vermaken, en hield my, als of ik hem aan de barones Rosenhof wilde uittrouwen. Ik schreef uit dien hoofde een billet aan haar; doch alles slechts uit jokkerny; onze goede baron nam het voor ernst op; zyn filosofisch bloed geraakte in gisting, en, ten uitersten hier over verflagen, steekt by, in versfroofing van gedachten, myn billet by zich.

VAN MISBACH.

Maar, mevrouw! zo gy van voornemen waart, een klucht met my te spelen, was uwe rol indedaad een weinig te ernstig.

Mevr. VAN MURAU.

Heb ik my niet goed gehouden?.. ó! Mynlieve baron! ik speel alle myne rollen zeer goed.

VAN

VAN MURAU.

Waarachtig! dat getuigenis moet ik u geven... Als gy my tot iets overreden wilt, dan doet gy het zo ongekunsteld, dat men 'er op zweren zou, enkele waarheid van u te horen... Eer gy hier waart, baron! heeft zy ook met my een klucht gespeeld en, ik verzeker u, zo meesterlyk, dat ik haar in alles geloofde... Zy overtuigde my zo volmaakt, dat gy de barones Rosenhof beminde.

VAN MISBACH.

Dit zal nimmer waar zyn.

VAN MURAU.

Nu, lieve vrouw! waaröm zwygt gy?.. Lustig! lustig! eene nieuwe uitvlugt voor den dag.

Mevr. VAN MURAU.

Ik heb geen uitvlugt nodig... Daar ik de scherts wat te ver dreef, geloofde de baron, dat het my waarlyk ernst waare, tusfchen hem en de barones Rosenhof een huwelyk tot stand te brengen: en, uit toegevendheid voor my, betuigde hy ten laafsten eenige genegenheid voor haar te hebben.

VAN MISBACH.

Dan moet ik anders gesproken hebben, dan ik dacht, of gy, mevrouw! hebt my niet wel begrepen.

VAN MURAU.

Nu, lustig, vrouwtje lief! gy zult het immers nog niet verloren geeven?

Mevr. VAN MURAU.

Zeker niet: ik zal u terftond doen zien, dat ik de

waare neiging van den baron geraden heb , en hem met eene andere party slechts op de proef heb willen stellen... Hy heeft een oog op uwe dochter geflagen.

VAN MURAU.

Deze waarneming van u is, moet ik bekennen, niet zeer nieuw voor my. Maar ik wilde wel weten, of zy gegrond ware. Baron! dit zoudt gy ons kunnen zeggen.

VAN MISBACH.

Dat my de barones Karolina gevalt?.. Ja, dat is waar.

Mevr. VAN MURAU.

Gy zegt dit zo koel, dat men u naauwlyks geloven kan.

VAN MURAU.

De baron spreekt altoos veel koeler, dan hy wezenlyk gevoelt.

VAN MISBACH.

Gy moet my dit ten goeden duiden. Myn humeur is niet anders. Dikwyls heb ik my moeite gegeven, om my even zo overdreven uitedrukken, als ik anderen hoorde doen: maar het ging niet: ik wierd belagchelyk voor my zelven.

VAN MURAU.

Neen, gy moet u deswegens gene moeite geven.. Uwe woorden mogen zyn, zo als zy willen, wanneer uwe gevoelens slechts oprecht zyn.

VAN MISBACH.

Dat zyn zy.

VAN

VAN MURAU.

Wat is derhalven uw voornemen, baron? (*Hy nodigt hem zich neder te zetten.*)

VAN MISBACH, *neemt gedurende dit gesprek het een na het ander van de toilettafel speelt een poos daarmede en steekt het by zich.*

Myn voornemen is, wanneer gy het toestaat, de barones te trouwen: zy gevalt my.

VAN MURAU.

Gy zult een wonderlyk paar zyn. Gy zegt minder, dan gy indedaad gevoelt: myne dochter daar tegen gevoeld minder, dan zy wel zegt: Gy zult met elkander een fraai contrast uitmaken... Nu, ik voor my, billyk uwe keuze.

VAN MISBACH.

Dat is my lief.

Mevr. VAN MURAU.

Maar, myn lieve baron! hoe kunt gy utoch zo overdreven vurig uitdrukken? uwe hartstogtelykheid is in de daad onbeschryfelyk.

VAN MISBACH.

Gy spot met my... Het is my... het is my aangenaam... Sterker kan ik my waarlyk niet uitdrukken.

VAN MURAU.

Zeer goed, zeer goed!.. Ik versta uwe taal reeds... Maar wat is vervolgens uw plan? Zult gy onafhangelijk blyven leven, of een beroep by de hand nemen?

VAN

VAN MISBACH.

Onafhangelyk moet ik blyven. Zodra ik myn eigen meester niet ben, word ik ongelukkig. Ik denk van myn vermogen met uwe dochter zo lang te leven, al het daartoe toereikend is.

VAN MURAU.

En als alles verteerd is, dan zult gy... Wat zult gy dan doen?

VAN MISBACH.

Wy leven matig, gefchikt, zonder onkosten. Ik heb weinig nodig, de barones insgelyks; en zo veel zal ons toch wel van onze nodige uitgaven overig blyven, dat ik myne harp en zy haar clavier herstellen kan, als 'er een snaar gesprongen is. Daartoe heeft men zeker niet veel nodig.

VAN MURAU.

Weet gy dan, hoe groot uw capitaal is?

VAN MISBACH.

Myn capitaal?.. Neen, deswegens heb ik my nog nooit bekommerd.

VAN MURAU.

En gy hebt toch geleefd?

VAN MISBACH.

Ô! Zeer goed... Myn bediende is met myne gantsche huishouding bezorgd. Als ik geld nodig heb, vraag ik het hem, en hy heeft my nog nimmer gezegd, dat 'er geen geld meer was. Ik moet dus wel zo veel hebben, als ik benodigd ben.

VAN

VAN MURAU, *tegen zyne vrouw.*

Gy moet het toch wel weten, myn kind!.. Zo verre als het my bewust is, kan het niet van veel aanbelang zyn. (*Hy geeft haar een oogwenk.*)

MEVR. VAN MURAU.

Neen, myn lieve baron! uwe moeder heeft u niet veel nagelaaten, en uw vader in het geheel niets.

VAN MISBACH.

In het geheel niets?

VAN MURAU.

En myne dochter deelt in het zelfde ongeluk. Haare moeder liet haar niets na, en van my kan zy, zo lang ik levee, ook niets verwagten: zy heeft gevolgelyk in het geheel niets.

VAN MISBACH.

In het geheel niets?

VAN MURAU *en* MEVR. VAN MURAU, *lagchend.*

Ja, ja!

VAN MISBACH.

Zyt gy te vreden, wanneer uwe dochter myn gering vermogen met my deelt?

VAN MURAU.

Daar heb ik niets tegen.

VAN MISBACH.

Ik zal haar dus oogenblikkelyk myn voorstel doen; en breng haar met het antwoord weder by u. (*Hy wil gaan.*)

VAN MURAU.

Met verlof, myn waarde baron! Eer gy gaat, moet ik noodzakelyk myn huisrecht aan u uitoefenen. Kom,
me.

mevrouw ! doorzoek zyne zakken : hy heeft uw toilet-
tafel bestolen. (*Zy halen stuk voor stuk uit zyne zakken.*)

Is het geoorloofd , dat een schoonzoon op die wyze zynen
schoonvader behandeld ?

VAN MISBACH, *by zich zelveu.*

Ik ben waarlyk een recht zot mensch ! (*Hy gaat heen.*)

V T F D E T O O N E E L .

DE VORIGEN, behalven VAN MISBACH.

Mevr. VAN MURAU, *met vertrouwen.*

Zyn capitaal is aanzienelyk : maar hy verteert niet het
tiende deel van zyne inkomsten.

VAN MURAU.

Daaraan twyfel ik niet. Ik wil slechts zyne philoso-
fie eens toetsen ; zy komt my min of meer geëffec-
teerd voor. Wy moeten die verder beproeven ; hy kan
'er toch niet achter komen , of hy veel of weinig bezit.
Intusfchen deel my uwe briefwisseling met den barones
Rosenhof eens mede.

Mevr. VAN MURAU, *neemt het briefje van haar
toilettafel en beziet het.*

Wat zie ik? ... Het billet is opengebroken?.. (*Zy
bezieet het aan de andere zyde.*) Die droomer ! Gisteren
neemt hy in gedachten myn billet mede , wil het my
heden terug geeven , en brengt my een verkeerd... Het
adres is aan hem : ... maar zie toch eens , het gelykt wel
eene vrouwe hand.

VAN

VAN MURAU.

Ja, waarachtig het is myn dochters hand... Waartoe houdt zy met den baron briefwisseling?... Zullen wy het lezen?

Mevr. VAN MURAU.

Zeer natuurlijk :.. Zy kon fomtyds iets in den zin hebben... men kan het niet weten...

VAN MURAU.

Ik vertrouw van myne dochter niets kwaads. (*Hy leest.*) „ Myn lieve baron ! zyt zo goed en kom morgen „ vroeg tusfchen elf en twaalf uur by myne modekraam- „ fter Siebel. Ik wilde u daar gaarne eenspreken. Laat „ uw bediende by Pauline naar de woonplaats van die „ vrouw vernemen. Ach waren 'er slechts (*zagt by zich* „ *zelve*) geene stiefmoeders in de waereld!“ .. Hm! hm!.. wy zullen den baron hier niets van zeggen. (*Hy steekt het briefje by zich.*) Terftond zal ik my aankleden, en my naar die vrouw doen brengen. (*Zo als hy gaan wil, komt de baron van Misbach.*)

Z E S D E T O O N E E L.

DE VORIGEN, VAN MISBACH.

VAN MISBACH.

Ik heb de barones niet kunnen aantreffen: zy was 'er niet. Ik hoop haar echter spoedig te vinden. (*Hy gaat fchiel-*

ſchielyk heen; de baron van Murau en zyne vrouw zien elkander lang met verwondering aan.)

VAN MURAU.

Zeg my toch, mevrouw! wat moet ik hier van denken?.. Spreek ongeveinsd. Heeft 'er tusſchen u en myne dochter eenig ongenoegen plaats gehad?

Mevr. VAN MURAU, *eenigſints ontſteld.*

Ik weet het niet!.. Zy zal toch, hoop ik, myne ſpotterny, niet voor ernst opgenomen hebben?

VAN MURAU, *met nadruk.*

Ik zeg u andermaal, ſpreek ongeveinsd, of... gy krygt noch koets, noch paarden.

Mevr. VAN MURAU, *op een' vleienden, doch eenigſints ontſtelden toon.*

Myn lieve man! ik weet waarlyk niet... Wy moeſten Pauline terſtond na de woonplaats vragen: miſſchien brengt die iets aan den dag. (*Zy ſchelt.*)

VAN MURAU, *ter zyde.*

Die koets en paarden zyn een recht goed huismiddeltjen, dat oogenblikkelyk zyn werking doet.

Z E V E N D E T O O N E E L .

DE VOORIGEN, PAULINE.

VAN MURAU.

Waar woont de modekraamſter Siebel?

PAULINE, *verſchrikt.*

Wie, uwe genade?

VAN

Mevr. VAN MURAU. *driftig.*

De modekraamster Siebel... Zeg het my oogenblikkelyk.

PAULINE, *byna wenend.*

Dus weet mevrouw reeds...

Mevr. VAN MURAU.

Schielyk, spreek!

PAULINE.

Ach! ik ben zo ontsteld... Ik kan naauwlyks spreken...
De barones heeft iets in den zin...

VAN MURAU.

Zeg dan wat het is.

PAULINE.

Zy wil den heer baron van Misbach ontvoeren.

VAN MURAU.

De schrik heeft u zeker het verstand doen verliezen.
Ik dacht wel, dat 'er uit dit verhoor niets van aanbelang
zou ontdekt worden.

Mevr. VAN MURAU.

Maar, myn lieve man!..

VAN MURAU.

Gy zult, hoop ik, niet dwaas genoeg zyn, om het te
geloven?... (*Tegen Pauline.*) Als gy niets anders voor
den dag weet te brengen, dan kunt gy op een' ander' tyd
de moeite wel sparen, om u een' schrik aan te jagen.
Deze logen heeft u zeker de een of ander uit kortswyl
op den mouw gespeld... Ga. De koetsier moet terstond
inspannen, en zeg aan den knecht de woonplaats van de
vrouw, dien ik u zo even noemde. (*Pauline gaat heen.*)

D

Mevr.

Mevr. VAN MURAU.

Karolina is ten uitersten onbezonnen en overylend.. Als zy maar niet op dien dollen inval gekomen is... Ik ben 'er waarlyk van ontroerd...

VAN MURAU, *terwyl hy gaat.*

Voor myne dochter sta ik borg. Ik wenschte het insgelyks voor de stiefmoeder te kunnen doen.

A G T S T E T O O N E E L.

Mevr. VAN MURAU, *alleen.*

Voor de stiefmoeder wil hy geen borg staan?.. Die man zegt my onverdragelyke sottises... Zeker heeft hy iets gemerkt... Doch ik moet het thans met geduld verdragen... En waarom? . Alleen om de koets en paarden... Helaas! myn overleden man!.. Gy waart een geduldige Job... Met dezen zal ik het zo ver niet brengen... Maar.. een eigen koets en paarden zyn wel de moeite waardig, om zyn gezag een weinig te zien verminderen.

N E G E N D E T O O N E E L.

Mevr. VAN MURAU, Mevr. VAN NIEMECK.

Mevr. VAN MURAU.

Kom, myn lieve vriendin! Gy moet u met my verheugen. Myn man heeft my heden een fraai geschenk beloofd. Hy zal my een eigen koets en paarden geven, even als de gravin Weest heeft.

Mevr. VAN NIEMECK.

Gy hebt immers reeds eene schoone equipagie.

Mevr.

Mevr. VAN MURAU.

Zekerlyk, paarden en koetsen genoeg. Maar ik zal een eigen koets, twee eigen paarden en een' eigen koetsier krygen; alles zal my alleen toebehoren; dit is eigenlyk het fraaije van de zaak... Wanneer ik nu in het vervolg nitryden wil, behoef ik my niet meer aan mynen man te storen, noch op hem te wachten. Wanneer het my maar gevalt, ieder uur, hy mag te huis zyn of niet, kan ik zeggen: Myn koetsier moet inspannen... en terstond ryde ik uit. Dat noem ik eerst een groot gemak!

Mevr. VAN NIEMECK, *eenigfints hoonend.*

Het is waar, het is zeer aangenaam... Nu zullen wy overige dames ons wel schamen mogen, dat wy ook geen eige koets en paarden hebben... Zal het een *vis-à-vis*, of een *désobligeant* zyn?

Mevr. VAN MURAU.

Neen, een rydtuig van zesfen, myne waarde!.. ik moet ook voor myne vriendinnen zorgen: ó! gy zult dikwyls met my ryden.

Mevr. VAN NIEMECK, *bitter.*

Veel eer!.. Gy neemt immers een' koetsier, op wien men zich veilig verlaten kan?.. of rydt gy zelve?

Mevr. VAN MURAU, *op denzelfden bitteren toon.*

Neen.

Mevr. VAN NIEMECK.

En wat foort van paarden zal het zyn?.. Immers paarkouleurde, of wit, als de reine onschuld?

Mevr. VAN MURAU.

Neen zwart, als de nyd.

Mevr. VAN NIEMECK *zwygt getroffen en weent zagt.*

Wanneer ik, zo als gy, de kunst verftondt, om mynen man tot geduld te brengen!.. Gy ontfangt van hem gefchenk op gefchenk: daartegen doet de myne niets, als den gantfchen dag knorren.

Mevr. VAN MURAU.

Mooglyk verdient gy het.

Mevr. VAN NIEMECK.

Myne waarde vrindin! doe my toch het ongelyk niet aan, dit van my te zeggen. Zekerlyk zoudt gy medelyden met my hebben, als gy wist, wat ik uitftaan moet.. Heden heeft hy nog geen woord met my gefproken.

Mevr. VAN MURAU.

Spreek gy hem dan eens toe.

Mevr. VAN NIEMECK.

Dan antwoordt hy my in het geheel niet, keert zich om, of roept den hond en spreekt met hem... Moet my dit geen fmart veroorzaken?

Mevr. VAN MURAU.

By my behoeft gy u niet meer te beklagen. Ik heb geen medelyden met u... (*Ter zyden.*) Wilt gy u niet over myn koets en paarden verheugen, dan heb ik ook geen medelyden met u.

Mevr. VAN NIEMECK.

Waarom toch?... Ik heb u immers niet beledigd?

Mevr.

Mevr. VAN MURAU.

Omdat gy u slechts uit tydverdryf met uwen man verzoent. Alle dagen komt gy ten minsten twee maalen my u leed klagen, dat uw man boos op u is en niet met u spreken wil; en, als ik u dan poog te troosten, komt uw getrouwe echtgenoot, zoekt u op, houdt zich in den beginne een weinig koel, en in twee minuten zyt gy beide weder de beste vrienden en spreekt zo hartelyk, als of gy elkander nimmer beledigd hadt. Het verwondert my zelfs, dat de baron nog niet hier is, en als hy... Ha! heb ik het niet gezegd? daar komt hy.

T I E N D E T O O N E E L.

DE VORIGEN, DE BARON VAN NIEMECK.

VAN NIEMECK, tegen Mevr. van Murau.

Hoe is 'er zo veel beweging by u in huis? alle bedienden lopen op en neer.

Mevr. VAN NIEMECK.

De barones krygt een eigen koets en paarden. Mischien zal daar toe gereedheid gemaakt worden. (*De baron van Niemeck keert zyne vrouw den rug toe; mevrouw van Murau bespot hier over mevrouw van Niemeck, die zucht over het gedrag van haaren man.*)

VAN NIEMECK, tegen Mevr. van Murau.

Gy hebt my niet begrepen, mevrouw!.. Wilt gy uitryden?

Mevr. VAN MURAU.

Neen; maar myn man. Hoor eens, baron! ik geloof byns,

dat ik my, u ten gevallen, een ongeluk op den hals ge-
haald heb.

VAN NIEMECK.

My ten gevallen?.. hoe zo?

Mevr. VAN MURAU.

Ik wilde het huwelyk tusfchen van Misbach en de ba-
rones Rosenhof met geweld doorzetten: myne stiefdoch-
ter kwelde zich daarover, is heimelyk uit ons huis ge-
gaan, en...

VAN NIEMECK *en* Mevr. VAN NIEMECK *te gelyk*.

Uit uw huis gegaan?

VAN NIEMECK.

Als zy in die vertwyfeling zich maar geen ongeluk
toegebragt heeft?

Mevr. VAN MURAU.

God beware ons!.. Waarlyk baron! gy doet my schrikken.

VAN NIEMECK.

Wy moeten haar opzoeken, mevrouw! Verloor zy het
leven, dan trouwde van Misbach ongetwyfeld myne
zuster... Ik zal terftond myne koets doen inspannen.
Gy moet met myne vrouw de eene voorftad rond ryden,
ik zal my te paard na de andere begeven. Uw man kan
na de derde ryden, en een van myne bedienden zal ik na
de vierde afzenden... (*Zagt tegen zyne vrouw.*) Over-
reed haar daar toe.

Mevr. VAN NIEMECK.

Kom, myne waarde vrindin. Langer te toeven is in
de daad gevaarlyk.

VAN

VAN NIEMECK.

Uwe stiefdochter is al te onbezonnen en overylend in haar doen: hoe gemakkelyk zou zy zich in de eerste vervoering kunnen verdrinken, of verhangen, of...

Mevr. VAN MURAU.

Zwyg, wat ik u bidden mag... Het meisje zal immers geen zottin worden. Ik heb geen schuld aan haare dood: veroorzaak my toch geen onnodigen schrik.

VAN NIEMECK.

Gy ziet immers zelf, dat de zaak ernstig is. (*Tegen zyne vrouw.*) Overreed haar toch!

Mevr. VAN NIEMECK.

Maak u gereed, mevrouw! wy mogen geen tyd verliezen.

Mevr. VAN MURAU.

Ik wil eerst zien, of myn man reeds weg is... Laat hem toch niets van uwe ongerustheid bemerken... Ik moet hem heden noodzakelyk in een goed humeur houden. (*Zy gaat in de kamer van haar' man.*)

VAN NIEMECK.

Daar zouden wy fraai te pas komen, als het meisje eens wegliep en voor myne zuster plaats maakte. Mevrouw van Murau heeft aan alles schuld. Zy had beter moeten oppassen.

Mevr. VAN NIEMECK.

Thans heeft zy andere zaaken in het hoofd, die voor haar veel gewigtiger zyn.

VAN NIEMECK.

Welke zaaken?

Mevr. VAN NIEMECK.

De baron wil haar een eigen koets, eigen paarden en een' eigen koetsier geven... Ik dacht waarlyk niet, dat hy zoveel liefde voor zyne vrouw had.

VAN NIEMECK.

En ik vertrouwde hem zo veel zotheid niet toe... Anders is hy zo naauwziende, en nu wil hy eensklaps zo veel geld wegwerpen?

Mevr. VAN NIEMECK.

Het geld, dat hy aan zyne vrouw besteedt, is niet weg geworpen. Helaas! mogten alle andere mannen hun geld op zulke nuttige wyze wegwerpen!

VAN NIEMECK.

De andere mannen zyn te verstandig, om zulk een zot voorbeeld te geven.

Mevr. VAN NIEMECK.

In tegendeel de anderen moesten daar aan een goed voorbeeld nemen... Zo dra de barones eigen koets en paarden heeft, kan geene fatsoenelyke dame meer uit haar huis komen.

VAN NIEMECK.

Dat zou in de daad eene zonderlinge uitwerking van een koets en een paar paarden zyn.

Mevr. VAN NIEMECK.

Wy overige vrouwen moeten ons schamen, dat onze mannen zo gierig zyn... Ik kan met de barones niet lan-

ger

ger in een huis wonen, zo dra zy haar eigen koets en paarden heeft, en als gy 'er niet voor zorgt, zet ik geen voet buiten myn kamer, al zou het my myne gezondheid kosten. (*De baron van Niemeck gaat van haar af, zonder te antwoorden; zingt by zich zelyen en beziet zyne kleding. Mevr. van Niemeck, ter zyde.*) Nu is hy al weder boos. (*De barones van Murau komt uit de kamer terug.*)

MEVR. VAN MURAU.

Hy is nog niet weg, doch op het oogeblick zal hy gaan. (*De baron van Murau maakt, terwyl hy door de kamer gaat, een schielyke buiging. Een bediende volgt hem.*)

VAN MURAU, tegen van Niemeck en zyne vrouw.

Met uw verlof!.. ik moet iemand spreken. (*In de deur tegen den bediende.*) Gy weet immers de woonplaats wel? (*Hy vertrekt met den bediende.*)

VAN NIEMECK.

Nu zal ik terstond doen inspannen. Wees zo goed, barones! en ga met myne vrouw boven by ons, ten einde ieder by de hand blyve, als de koetsier gereed is. (*Hy komt terug.*) Maar, lieve hemel! hoe zullen wy het nu met het gezelschap van heden avond maken?.. Zy zyn allen reeds genodigd.

MEVR. VAN MURAU.

Dat zal zich wel schikken. (*van Niemeck gaat heen.*)

MEVR. VAN NIEMECK.

Lieve vrindin! bepraat toch myn' man, dat hy my ook een eigen koets en paarden kope.

Mevr. VAN MURAU.

Help my maar eerst, dat ik van myne koets en paarden zeker ben. Daarna zal zich het overige wel schikken... Weet gy, wat wy doen moesten... Onze beide mannen zullen het meisje wel vinden. Intusfchen kunnen wy eenige koetsen gaan bezien, uw bediende zal immers wel weten waar men die vinden kan?

Mevr. VAN NIEMECK.

Koetsen?.. Ja, zeer wel. Die inval is voortreffelyk!

Mevr. VAN MURAU *schelt.*

Mogelyk is hy ook met paardenkopers bekend?

Mevr. VAN NIEMECK.

Zeer mogelyk. (*Jan komt.*)

Mevr. VAN MURAU, *tegen Jan.*

Gy moet te huis blyven. Als de genadige heer vóór my terug komt, zeg hem dan, dat ik met de barones een tourtje ben gaan ryden. (*Zy gaan heen.*)

E L F D E T O O N E E L.

Terwyl JAN heen wil gaan, komt PAULINE uit de zydeur en trekt hem by zyn' rok terug.

PAULINE, *zagt.*

Zo iets nieuws, als ik u nu vertellen zal, hebt gy nog nimmer gehoord.

JAN.

Ei! ei!.. wat is het dan al zo?

PAU-

PAULINE.

Mevrouw krygt een koets van puur goud.

JAN

Wel ja, waarom niet?

PAULINE.

Zo als ik u zeg, een koets van puur goud met brillianten beslagen.

JAN.

En hoe geschilderd?

PAULINE.

Dat weet ik... doch misfchien hemelsblauw?.. ja hemelsblauw met goud,.. Dat zal fierlyk staan.

JAN.

En denkelyk een paar paarden daar by?

PAULINE.

Zeker; en nog een' eigen koetsier op de koop toe.

JAN.

Wel duivels! dat zal gaan, als of het gefmeerd is! Maar, met respekt gezegd, mynheer moet een groote gek zyn, dat hy zich eerst van zyne vrouw een oorvyg laat geven, en vervolgens haar koets en paarden koopt.

PAULINE.

Een oorvyg?.. Mevrouw zou haar man een' oorvyg geven?.. Loop kaerel, gy droomt!

JAN.

Mejuffer Pauline! wees zo goed, u te herinneren, dat gy het my in eigen hooge persoon gezegd hebt.

PAU.

PAULINE.

Ik zou dit gezegd hebben?.. In myn leven niet...
Dat zou een verschrikkelyke logen zyn.

JAN.

Ja, om u de waarheid te zeggen, daarvoor houd ik
het ook; maar alle uwe nieuwstydingen wegen niet op te-
gen de myne.

PAULINE.

Dat zullen wel uitgezochte logens zyn.

JAN.

Voor eerst heeft mynheer twee wonder schoone egels
uit Amerika doen ontbieden.

PAULINE.

Egels?.. Lieve hemel! wat zal hy met egels uitvoeren?

JAN.

Telkens als juffer Pauline liegt, zal zy ze moeten
kammen. (*Pauline wil hem een' klap geven; hy ontwykt
het en loopt de deur uit: Pauline vervolgt hem. Dit
alles geschiedt by het inkomen van van Misbach en Ka-
rolina.*)

TWAAALFDE TOONEEL.

VAN MISBACH, KAROLINA.

VAN MISBACH.

De dienstboden zyn vrolyk: hun volk is zeker niet te
huis... Gy wilde dus, toen ik u in die huurkoets zag
treden, naar uwe modekraamster ryden?

KA.

KAROLINA.

Ja, zo als ik u reeds gezegd heb.

VAN MISBACH.

Maar hoe kwaamt gy op den inval, my by die vrouw te willen spreken?

KAROLINA.

Vergeetachtig mensch! dit alles heb ik u immers reeds verhaald.

VAN MISBACH.

Ik bid vergeving... Wanneer ik my over iets verheug, denk ik nergens anders aan. Ik ben alsdan zo sterk met myne vreugd ingenomen, dat ik al het andere vergeet.

KAROLINA.

Waarin bestaat dan toch uwe vreugd?

VAN MISBACH.

Ik heb het u immers onder weg reeds gezegd?

KAROLINA.

My?... niet een woord. Toen ik u verhaald had, waarom ik u by de modekraamster spreken wilde, zweeg ik stil, en gy insgelyks. Even zo stilzwygend zyn wy uit de koets gestapt, de trappen opgeklommen en in deze kamer gekomen: en op dit-oogenblik weet ik nog niet, waarom gy my terug gebragt hebt.

VAN MISBACH.

Wyt dit alleen aan myne vreugde... Ik wilde u zeggen, dat uwe stiefmoeder slechts met ons schertste, toen zy zich tegen onze liefde aankantte.

K A.

KAROLINA.

Dat geloof ik niet, al hoorde ik het zelf uit haar' mond.

VAN MISBACH.

Ik twyfel 'er ook aan; dan dit doet niets ter zake. Zy is eensklaps van gevoelen veranderd. Uw vader heeft my zyn woord gegeven, dat ik zyne dochter trouwen zal: uwe stiefmoeder was 'er mede te vreden. Nu ontbreekt 'er slechts nog eene stem... Kunt gy raden, welke?

KAROLINA.

Ik zou het wel kunnen raden, als gy het my niet zo koel gevraagd had.

VAN MISBACH.

Ik zie niet, hoe men dit met meer warmte zou kunnen vragen... Ik verzeker u, nimmer heb ik nog met zo veel vuur gesproken, als thans... Dan nog nimmer had ik zulke schoone en belangryke gelegenheid, om my vrolyk te maken.

KAROLINA.

Baron! eene liefdesverklaring staat u uitnemend wel. Ei! doe 'er my thans eene, daar gy toch, zo als gy zegt, heden in vuur zyt.

VAN MISBACH.

Myne liefdesverklaring bestaat uit niet meer dan zes woorden: „Ik bemin u: Gy my ook?”

KAROLINA.

Zeer kort, dat moet ik bekennen... Ik wil u eens doen horen, hoe ik spreek, als ik bemin. (*Zy omarmt hem.*)

Gy,

Gy, myn eenige gedachten, myn eenige wensch, myne hoop, myne ziel, myn alles....

VAN MISBACH, *zich losrukkende.*

Dat is veinzery, overdreven romanstaal. Zo spreekt men alleen by de hitte der koorts.

KAROLINA, *gevoelig.*

Waarlyk, heer baron!

VAN MISBACH.

Wie zou zo onnatuurlyk spreken? — Hoe overdre-
vener de taal is, hoe weiniger men gevoelt.

KAROLINA, *gestoord.*

Gy zegt my waarlyk lieve *douceurs*. — Als ik te we-
nig gevoel heb, dan hebt gy in het geheel geen gevoel.

VAN MISBACH.

Ik gevoel, zo als ik spreek; natuurlyk, zonder over-
drevenheid.

KAROLINA,

Als uw hart zo koud is, als uwe woorden, dan blyf
ik u voor uwe liefde onderdanig verpligt. Ik bid u,
naar een ander meisje om te zien, die natuurlyker ge-
voelt dan ik.

VAN MISBACH.

Zo als gy beveelt. (*Hy gaat schielyk heen.*)

KAROLINA, *na eenig bedenken.*

Nu hebben wy recht hartelyk met elkander gekeven.
Het gaat waarlyk met onzen liefdehandel al vry zot.
Toen wy eensgezind waren, mogten wy niet met elkan-
der verkeren; en nu ons dit geoorlofd is, twisten wy
fa.

samen. — Hy zal het immers zo kwaad niet gemeend hebben? — Maar hy komt niet weder. — Hy zal, hoop ik, geen kind zyn, en myne gevoeligheid voor ernst opnemen. — Dat zou een gekke grap zyn. (*Vrolyk.*) Ha! hy komt terug. (*Misbach komt de deur in; Karolina doet, als of zy hem niet ziet, en zet zich neder.*)

VAN MISBACH, *dien zy den rug heeft toegekeerd, ziet een geruime poos na haar, en zegt eindelyk, met eene diepe buiging*

Ik blyf uw onderdanige dienaar.

KAROLINA *staat op, en zegt op denzelfden toon?*

Ik blyf uwe onderdanige dienaress. (*van Misbach gaat langzaam heen.*)

KAROLINA, *alleen.*

Nu zie ik dat ik my wel een weinig boertend gedragen kan. Het is hem geen ernst. — Waarlyk! een koel minnaar deugt tot niets. (*Zy gaat heen.*)

Einde des tweeden bedryfs.

DERDE BEDRYF.

De kamer van het eerste bedryf.

EERSTE TOONEEL.

VAN MURAU *komt binnen.*

Ik 'an my niet begrypen, werwaards het meisje gegaan is, dat men haar niet vinden kan... Zou dat briefje mischien geheel verdigt zyn, wyl de modekraamster 'er niets van wist?.. Of zou die zich zò aanstellen?

TWEDE TOONEEL.

VAN MURAU, JAN.

JAN.

Er is hier een man, die mynheer gaarne wil spreken.

VAN MURAU, *eenigfins ontsteld*Een man?.. Laat hem binnen komen. *Jan gaat heen.*)

Hy zal my, hoop ik geen kwaade tyding van myne dochter brengen.

STRIEMEL *komt binnen.*

Mynheer wie gaarne eenige koetsen, als statie koetsen, koetsen coupé, ordinaire visite koetsen, of iets diergelyks zien?

VAN MURAU.

Neen, myn vriend! ik wilde niets van dien aart zien.

STRIEMEL.

Ik heb, wel is waar, tegenwoordig weinig in voor

E

raad.

raad. Maar, als mynheer het my veroorloft, kan ik ondertusfchen met veelerhande aartige rydtuigen uwe genade myne opwachting maken.

VAN MURAU.

Waarfchynelyk zyt gy in een verkeerd huis gekomen.

STRIEMEL.

Ik heb immers de eer en het genoegen, om met den heer baron van Murau te fpreken?

VAN MURAU.

Ja, die ben ik.

STRIEMEL.

Derhalven ben ik wel te recht. Twee dames traden by my af, befchouwden myn' geheelen voorraad van koetsen, wagens, enz en bevolen my, terftond by den heer baron myne opwachting te gaan maken.

VAN MURAU, *ter zyde.*

Ha ha! dat komt van myne vrouw... (*Tegen Striemel.*) Als ik koetsen nodig heb, geve ik nimmer aan dames de commiffie, om die voor my uit te kiezen. Mifchien waren het een paar spotzieke vrouwtjes, die zich eens met u hebben willen vermaken.

DERDE TOONEEL.

DE VORIGEN, ROSWALD *komt fchielyk in.*

ROSWALD, *in de deur tegen den knecht.*

Ik ben hier befteld. (*In het binnen komen.*) Welk foort gelieft gy te hebben, heer baron?.. (*Hy groet, zodra de*

de baron omziet.) Onderdanige dienaar, heer baron! mynheer kan uitzoeken, allerhande foort kan mynheer by my krygen: van allerhande groote en kouleur... Een span van agten, een span van zesfen, een span van vieren, of ook een paar sterke *respectabele* koetspaarden, *respectabele* carosfiers, blesfen, Isabellen, zwartbruinen, castanien bruinen.

VAN MURAU.

Ik heb geen van allen nodig.

ROSWALD.

Of schoone Zweet-vosfen, Tygers, Moorenkoppen, Holsteiners, Engelsche, Litauërs, Poolfche of Tartaarfche... alle *respectabele* paarden... (*Hy presenteert den baron een snuifje uit een groote snuifdoos.*) *Voulez-vous?* (*Dewyl de baron het weigert, presenteert hy zyn doos aan Striemel, die 'er een groote portie uitneemt.*) Ei! gehoorzame dienaar, heer Striemel! gy ook hier?.. Wy zyn een paar menschen, die by elkander horen. Zonder ons kan geen voornaam heer in de waereld voortkomen. Gy geeft hem de koets en ik de paarden. Ik wil des duivels zyn, als het zo niet is... Heer baron! zie hier den man, van wien gy koetsfen kopen moet, als gy voortreffelyk wilt bediend zyn. Zyne koetsfen houden zo lang stand, als twintig anderen: *respectabele* koetsfen heeft hy.

STRIEMEL.

Mynheer kan zich niet beter vervoegen, dan by dezen man, om paarden te kopen. Dag en nacht kunt gy 'er mede ryden, de bruine worden nimmer moede.

ROSWALD.

Zo waar, als ik hier voor u op twee beenen sta, een zeker kavalier heeft in een koets van dezen man een reis rondöm de waereld gedaan: en toen hy terug kwam, bragt hy nog de eerste wielen onbeschadigd weder met zich; en met diezelfde wielen heeft hy vervolgens nog langdurige reizen naar Rusland, Zweden en Praag gedaan, en ik wil geen eerlyk man zyn, als hy niet nog op dit huidige oogenblik dezelfde wielen aan zyne koets heeft; wel te verstaan, wanneer zy, buiten myn weten, niet gebroken zyn.

STRIEMEL.

Het zy my geöorlofd, uwe genade eens een voorbeeld te verhalen. Een zeker vorst, graaf of prins had eens in zyn jeugd een span van zesfen van dezen man gekocht. Het waren voortreffelyke paarden: zo gelyk in groote als of zy met de elle afgemeten, en zo gelyk in kouleur, als of zy door een schilder getekend waren. Die vorst, graaf of prins is gestorven; en nog heden ryden zyne nakomelingen met dezelfde paarden. Zy zien 'er zo jong uit, als of zy pas ter waereld kwamen; en nogthans zyn zy reeds over de vyftig jaren oud.

ROSWALD.

Heer baron! de heer Striemel is een zeer braaf man...die...

STRIEMEL, *met eene diepe buiging.*

Onderdanige dienaar.

ROSWALD.

Zulk een eerlyk man, dat 'er in onze dagen zyn weêr-
ga niet te vinden is...

STRIE-

STRIEMEL.

Onderdanige dienaar.

ROSWALD.

Een man die... een man.

STRIEMEL.

Onderdanige dienaar.

ROSWALD.

Een man die... alle anderen zyn by hem te vergelyken
flechts schurken.

STRIEMEL.

Onderdanige dienaar.

VAN MURAU.

Myn lieve menschen! ik twyfel geensints, dat uwe
waren zo *respectabel* zyn, als gymy ze doet voorkomen,
maar ik heb noch uwe onstervelyke paarden, noch uwe
onbreekbaare koetsen nodig.

ROSWALD.

Ik ben by u besteld.

STRIEMEL.

Ik insgelyks, heer Roswald!

VAN MURAU.

Dan heeft, buiten twyfel, de een of ander zich met
ulieden eens vrolyk willen maken; of het is een misver-
stand in den naam. (*Roswald en Striemel gaan tot aan
de deur en blyven daar staan.*)

ROSWALD.

Mooglyk wel een trap hoger?

VAN MURAU.

Ja, dat zou kunnen zyn. (*Beiden gaan met veel complimenten heen.*) Daar komen zy by den baron van Niemeck, die zal hen wel verwelkomen... Tegen myne vrouw moet ik een anderen toon aannemen, als zy zo den spot met my dryven wil. Het zal my verwonderen, als de zadelmaker en hoefsmid ook niet komen. Haare twist over den troef-heer was een wel uitgedacht begin: maar het kwam my zo onverwacht voor, dat ik geen tyd had, om behoorlyk myn antwoord gereed te maken... Echter zult gy het by my zo verre niet brengen, als by uwen vorigen man... My de menschen maar zo terstond op den hals te zenden; neen, neen, vrouwtje lief! dat gévalt my in het geheel niet.

VIERDE TOONEEL.

VAN MURAU, VAN NIEMECK.

VAN MURAU.

Zyt gy in uwen koop reeds geslaagd?

VAN NIEMECK.

Met wien?.. met die twee menschen, die my daar aan den trap ontmoetten?.. Ik liet hen staan en ging myn weg. Ik wil toch niet hopen, dat myne vrouw ze buiten myn weten besteld heeft?.. Zy liet heden tegen my een' wensch blyken, die my dit zeer waarschynelyk maakt.

VAN MURAU.

Wil zy ook een eigen koets en paarden hebben?.. nu dan is het waarlyk by onze vrouwen een ziekte..

VAN

VAN NIEMECK.

Die van u afkomstig is, myn waarde baron! Gy bederft door uw voorbeeld de zeden onzer vrouwen... Gy geeft uwe vrouw in alles toe, verschaft haar alles, wat zy wenscht, en veroorzaakt hierdoor by de overigen een begeerte, om hetzelfde van hunne mannen te verkrygen. In oude tyden gingen de vrouwen te voet; thans ryden zy, omdat wy zotten zyn en haar ryden laten. Zelfs zyn zy daarmede niet eens vergenoegd, maar willen een eigen koets en eigen paarden hebben: als dit zo voortgaat, zullen zy, op het laatst nog wel een eigen huis van ons vorderen.

VAN MURAU.

Gy zyt heden in een kwaade moraliseerende luim, heer baron!

VAN NIEMECK.

Gy hebt my daarin gebragt... Gy zult moraliseeren, als de kogel reeds door de kerk is. Ik wil het doen, voor dat zulks geschied... Let wel op, wy bederven onze vrouwen door onze toegevendheid zo zeer, dat wy ten laatsten in haare plaats zullen moeten naaijen, breijen en spinnen.

VAN MURAU, *lacht*.

Bravo! in deze zonderlinge luim gevalt gy my, baron!

VAN NIEMECK.

Dat waren recht goude tyden van den echtenstaat, toen de vrouwen, zo wel voorname, als geringe van den

morgen tot den avond vlytig in haare kamer zate spinnen, naaijen en weven. Toen zelfs prinsesi haar linnen aan den vloed bragten, en met eigen hande waschten.

VAN MURAU.

Men zou byna moeten geloven, dat gy voor vier duizend jaaren nog eens in de waereld geweest zyt.

VAN NIEMECK.

Tegenwoordig, helaas! welk een onderscheid!.. Tegenwoordig moet de goede man een' kleermaker, kapper, schoenmaker, parfumeur, galanteriekramer, juwelier, goudsmit, bedienden, kameniers en een geheel legioen van foortgelyke menschen voor de vrouw nahouden; en anders niet, dan omdat onze vrouwen niet meer zyn, die zy te voren waren.

VAN MURAU.

Wy zullen het echter maar laten, zo als het thans is. De vrouwen in de aloude tyden waren huishoudelyker, de tegenwoordige zyn minzaamer.

VAN NIEMECK.

Dat is juist de taal, die haar bederft, van jongs af praten wy haar zo veel voor, dat zy beminly zyn, dat zy het werkelyk geloven, en dus geene moeite aanwenden, om het wezenlyk te worden. Doch van u, baron! had ik het minst zulke taal verwacht, daar gy toch geen jongeling meer zyt.

VAN MURAU.

En ik van u even zo min uwe taal, dewyl gy nog
geen

geen oud man zyt. Maar wy zullen het blad eens omkeren. Als onze vrouwen bedorven worden, zo draagt niemant, als gy alleen, de schuld.

VAN NIEMECK.

Ik?

VAN MURAU.

Ja, gy... Uwe vrouw spreekt naauwlyks een woord tegen u, dat u niet gevalt, of terstond word gy boos en denkt dat zy overal ongelyk heeft: Gy verwaardigt u niet eens, haar te antwoorden, als zy niet van uw gevoelen is. Door zulke verachtelyke bejegening maken wy ons by onze vrouwen gehaat. Zy worden zonderlinge en eigenzinnige schepzels, bedenken allerhande zotte grillen en wenschen...

VAN NIEMECK.

Die men haarniet moet inwilligen.

VAN MURAU.

Maar wat zoudt gy dan doen?

VAN NIEMECK.

Zonder onderscheid haar alles weigeren, waarna zy wenschen. Zodra ik bemerk, dat myne vrouwiets verlangt, dan doe ik het alleen daarom niet, dewyl zy begeert, dat ik het doen zal.

VAN MURAU.

Dan danke elke vrouw den hemel, dat zy de eer niet hebbe uwe vrouw gemalinne te zyn!.. Maar ik ken u te wel, baron! dan dat ik geloven zou, thans de taal van uw hart te horen.. Het is by u slechts enkele *ironie*,

of gy spreekt zo, om u een zekeren toon aan te matigen... Ik zal u doen zien, dat men zyne vrouw met achting bejegenen kan, zonder nothans daar aan de mannelyke rechten opteofferen. Als myne vrouw hier was, zoudt gy het terstond ondervinden... Ik dwing haaren wil op geene slaaffche wyze: daar tegen doet zy ook myn wil... (*Zagt.*) Maar juist niet altyd.

VAN NIEMECK.

En ik zal u een bewys van myne *methode* geeven.

VAN MURAU.

Stil! daar komt zy:

VYFDE TOONEEL.

DE VORIGEN, DE BARONES VAN MURAU.

Mevr. VAN MURAU.

Zyt gy reeds weder terug, man lief?

VAN MURAU.

Ja, voor lang vrouwlief! waar zyt gy geweest?

Mevr. VAN MURAU.

Ik ben u na gereden. Ik wierd wegens uwe dochter zo bekommerd, dat ik onmooglyk te huis blyven kon. Ik verzocht den baron, zyn koets te doen inspannen, ik ben daarop met de barones weg gereden, en de baron was zo vryndelyk te paard mede te ryden, om het meisje te zoeken. Is zy reeds weder hier?

VAN MURAU.

Myne dochter?... Neen. Ik ben de halve voorstad
rond.

rondgereden, eer ik het huis vinden kon: de modekraamster wist nergens van.

Mevr. VAN MURAU.

En ik ben alle voorfteden rondgereden, en heb echter het huis niet gevonden.

VAN NIEMECK.

My is het niet beter gegaan. Men heeft my zeker een verkeerd huis opgegeeven.

VAN MURAU.

Ik weet niet, wat ik 'er van denken moet. Zo veel is echter zeker, dat, wanneer het meisje een buitenfporige ftap gedaan heeft, gy... (*Tegen zyne vrouw.*) alleen daarvan de oorzaak zyt.

Mevr. VAN MURAU.

Gy hebt, helaas! gelyk... Maar zo ik 'er de oorzaak van ben, is het op eene onschuldige wyze... Ik dacht niet, dat myne fcherts zulke kwaade gevolgen zou hebben. Het is my hartelyk leed: gy zyt 'er immers niet boos om?

VAN MURAU.

Daar toe had ik genoegzaame reden. (*Ter zyde tegen van Niemeck.*) Ziet gy wel?... (*Overluid.*) Maar zeg my toch, hoe komt gy in zulke naauwe kennis met koetsen- en paarden-kopers?

Mevr. VAN MURAU *lacht.*

Wat meent gy hiermede?

VAN MURAU.

'Er waren kort geleden een paar van die menfchen by my,

my, zy hielden staande, dat eene dame hen by my befeld had. Hebt gy zo iets uitgevoerd?

Mevr. VAN MURAU.

Neen... ik niet... Ha! ik herinner het my, de bediende van den baron zal het gedaan hebben.

VAN MURAU.

Van den baron van Niemeck?... Hoe komt die bediende op den inval, om voor de recruteering van myn paardenstal te zorgen?

Mevr. VAN MURAU.

Dat weet ik zelve niet... Ha! nu valt het my in... De gravin Weest reed in haar koets voorby, zo als wy even stil hielden. By deze gelegenheid kwam my in de gedachten, dat ik insgelyks zulk een koets en paarden van u krygen zou, ik vraagde dus aan dien man of hy niet wist, waar zulke koetsen en paarden te koop waren, ten einde ik, als gy daar na mogt vragen, u zulks zou kunnen onderrichten... Naar gedachten geloofde hy, zich by u en my verdienstfelyk te maken, als hy die lieden terstond by u zond. Dit soort van menschen zyn doorgaans dienstvaardiger, als men begeert.

VAN MURAU, *ter zyde.*

Wel gevonden!.. (*Overluid.*) Ja, 'er zyn fomtyds zulke dienstvaardigen, die men niet begeert.

Mevr. VAN MURAU.

Hebt gy reeds een fraaije koets uitgekozen?

VAN MURAU.

Neen, ik heb die lieden afgewezen.

Mevr.

Mevr. VAN MURAU.

Afgewezen?

VAN MURAU.

Zeker: die hen besteld heeft, kan ook van hen kopen.

Mevr. VAN MURAU, *met toenemende drift.*

Maar als ik u zegge, dat ik... ik ze besteld heb?

VAN MURAU.

Gy hebt ze besteld?... Ik dacht, de bediende van den baron had het voor u gedaan?... Waarom zeide gy dit niet terstond?... Is myn koets u niet goed genoeg, dat gy een andere begeert?

Mevr. VAN MURAU, *zagt tegen den baron van Niemeck.*

Zyt zo goed, baron! en gaa heen, dat ik myne drift den tengel vieren kan. (*van Niemeck wil gaan.*)

VAN MURAU *houd hem tegen.*

Gy moet niet gaan, baron!.. Gy zult onze scheidsmann zyn... Wat is het toch, mevrouw?... Gy zyt geheel buiten u zelve.

Mevr. VAN MURAU.

Zeg my eens, of gy met moedwil dezen koelen toon aanneemt, om my te kwellen? of is het mischien een list, om uwe beloften te breken, die gy my heden gedaan hebt?

VAN MURAU.

Nu bemerk ik, wat gy wilt... Denzelfden dag, waarop myne dochter met den baron van Misbach trouwt, zul-

zullen koets en paarden voor uwe deur staan. Dit heb ik beloofd, en hierin zal ik ook woord houden.

Mevr. VAN MURAU.

Doe dan uw best, dat wy het meisje vinden. Ik zelve zal alles aanwenden, wat mooglyk is... Mynenthalve kunnen zy nog heden trouwen. Terstond zal ik 'er eenige uitzenden, om uwe dochter op te zoeken. (*Zy gaat en komt terug. Vleijend.*) Man lief! ik dacht, dat gy by hunne verloving my reeds de koets en paarden geven zoudt.

VAN MURAU.

Ja, myne waarde! zelfs al had zulks heden plaats. (*Mevrouw van Murau gaat heen.*)

Z E S D E T O O N E E L .

DE BARON VAN MURAU en VAN NIEMECK.

VAN MURAU.

W el nu, baron! hoe gevalt u dit tooneel?.. Heb ik met myne proef geen eer behaald?.. Ik zal die vrouw zo tam, zo deemoedig maken, dat zy geene andere wil heeft, als de myne, en dat alleen door koelheid... Zo dra zy een van haare zonderlinge grillen wil doorzetten, worde ik terstond zo koud, als ys: hoe meer zy in vuur geraakt, hoe meer ik bevieze. Zaagt gy niet, hoe zy van kwaadheid beefde, toen zy hare drift den teugel niet vieren kon?.. Haar overleeden men knorde by die gelegheden, en dan knorde de vrouw ook; en wilde hy
geen

geen twist hebben, moest hy haar op het laatst toch gehoorzamen. Eerst wierd ik ook driftig en maakte daardoor het kwaad altoos erger: doch sedert ons geschil over den troef heer heb ik dit afgeleerd. Ik gedraagmy thans in zulke gevallen, koel, behandel alles met boerterye, en het gaat op die wyze beter.

VAN NIEMECK.

Maar wat hebt gy heden met uwe koelheid uitgevoerd?.. Gy moet immers toch uw vrouws zin opvolgen.

VAN MURAU.

Niets minder: ik vervul, wel is waar, haaren wensch; maar ik gehoorzaam haar niet... Nimmer weiger ik haar iets; alleen tracht ik eerst haar verlangen te ontwyken. Gaat dat niet, dan voldoe ik aan haaren wensch, doch nooit zonder beding. „Ja, gy zult dit hebben, als gy dat doet. Ik koop u eige koets en paarden, als gy het huwlyk van myne dochter tot stand brengt”.. En zo is doorgaans het antwoord.

VAN NIEMECK.

Wat al omwegen!.. Liever ontzeg ik haar alles zonder onderscheid: dan zal zy op het einde na niets meer wenschen, dewyl zy weet, dat zy toch niets verkrygt.

VAN MURAU.

Waarlyk, myn lieve baron! dit is niet wel van u gehandeld en kan zeer kwade gevolgen hebben, wanneer zy zich eenmaal iets onverzettelyk in het hoofd brengt... Ik voor my, wil niets kweads voorspellen... maar... Doch daar komt uwe vrouw zelve. Nu zullen wy zien
of

of gy 'er zo veel eer mede behalen zult , als ik... Ik wil u alleen laten.

ZEVENDE TOONEEL.

DE VORIGEN, DE BARONES VAN NIEMECK.

VAN MURAU, *tegen Mevrouw van Niemeck in het heen gaan.*

Ik ben oogenblikkelyk weder by u.

MEVR. VAN NIEMECK.

Nu is het zeker, dat mevrouw van Murau een eige koets en paarden krygt, en misfchien nog wel beden. Zy heeft het my zo even met veel blydschap verteld.

VAN NIEMECK.

In de daad?

MEVR. VAN NIEMECK.

Zy wenschte my, dat myn man zulk een goed voorbeeld spoedig mogt navolgen.

VAN NIEMECK.

Daar deed zy zeer kwalyk aan.

MEVR. VAN NIEMECK.

Hoe zo? zy verzekerde my, dat ik van mynen man even zo sterck bemind wierd, als zy van de haren (*van Niemeck keert zich van haar af.*) Dus bemind gy my zo sterk niet?.. Ben ik by u in zulk een verachting, dat gy my met uw antwoord niet verwaardigt?

VAN NIEMECK.

Myn antwoord is eens voor altoos... Het geschied niet.

niet. Dit antwoord kunt gy u zelve geven, zo dikwyls gy weder deze of geene wenschen voed.

Mevr. VAN NIEMECK, *eenigfins driftig.*

Eenmaal heb ik 'er myne zinnen op gezet, om ook een eigen koets en paarden te hebben, en ik zal niet nalaten....

VAN NIEMECK.

Gy zult ze niet hebben; daarby blyft het. Laten wy 'er nu geene woorden meer over wisselen.

Mevr. VAN NIEMECK.

Dan zal ik ze my zelve aanschaffen, het koste, wat het wille.

VAN NIEMECK.

Ik geef 'er geen enkele duit toe.

Mevr. VAN NIEMECK.

Ik zou myne oogen voor mevrouw van Murau niet durven opslaan, wanneer gy my op dusdanige wyze behandelde. Het zou zo goed zyn, als of 'er voor myn voorhoofd geschreeven stond: „Ik ben mynen man minder waard, als de barones van Murau den haaren.” Zy heeft haar man niet half zo veel geld ten huwelyk gebragt, als ik: evenwel behandelt hy haar met veel meer liefde, als gy my doet.. Gy zyt een tiran, die my myn' eenigsten wensch ontzegt, die my alles weigert. en ik.. ik ben eene ongelukkige vrouw. (*Zy weent, de baron keert haar, gedurende haar gesprek, den rug toe en gaat schielyk heen.*)

KOETS EN PAARDEN,
AGTSTE TOONEEL.

DE VORIGEN, VAN MURAU.

VAN MURAU, *zo als van Niemeck wil gaan.*

Baron! baron! laat ik u toch geluk wenschen... Waarheen zo driftig. Wacht een oogenblik. (*Hy loopt van Niemeck na.*)

Mevr. VAN NIEMECK, *alleen.*

Zulk eene slechte behandeling kan ik niet langer verdragen. Moet ik niet dulden, dat my alles geweigerd word?.. Neen, ik wage'er alles aan, om mynen wensch te verkrygen.

NEGENDE TOONEEL.

Mevr. VAN NIEMECK, Mevr. VAN MURAU.

Mevr. VAN MURAU.

Lieve vrindin! hoe verre hebt gy het gebragt?

Mevr. VAN NIEMECK, *zuchtende.*

Niet zeer verre: ik heb een' hardnekkig' man.

Mevr. VAN MURAU, *zuchtende.*

Ja, met myn' man kan ik het ook niet ééns worden. Denk eens, hy maakt my deemoedig. Heden gedroeg hy zich zo koel en onverschillig, dat ik niets met hem kon uitvoeren. Hy weigert my, wel is waar niets; maar op het einde krygt hy toch altyd zyn zin... Helaas! myn vorige man! (*byna weenend.*) Ik zou nog om u kunnen wenen, als ik aan u denk... Dat was een inschikelyk man! ach! een toegevend man!

Mevr

Mevr. VAN NIEMECK, *insgelyks wenende.*

Ach! myn man is zo toegevend niet. Hy is een nor-
sche styfhoofdige kaerel. (*Intusfchen komen van Murau
en van Misbach stil binnen.*)

Mevr. VAN MURAU.

Men leert zyn' man niet eer kennen, dan wanneer hy
in het graf ligt.

Mevr. VAN NIEMECK.

En men heeft niet eer rust van zyn' man, dan wan-
neer hy dood is.

VAN MURAU.

Bravo, dames! , houdt gy uwe mannen, by hun leven
reeds eene lykrede? (*Mevrouw van Niemeck gaat schie-
lyk heen.*) My dunt gy schreit?.. Zyt gy door dien
droevige pligt zo aangedaan?

Mevr. VAN MURAU.

Die arme barones van Niemeck heeft my zo weemoe-
dig gemaakt. Haar man behandelt haar zo slecht, dat
men medelyden met haar hebben moet.

VAN MURAU.

Ja, dat weet ik wel. De vrouwen hebben dootgaans
medelyden met elkander, als het gesprek over hunne
mannen loopt.

Mevr. VAN MURAU, *verheugd op het zien van
van Misbach.*

Ah! zyt gy 'er ook, baron?.. Hoe komt gy hier?

VAN MURAU.

Boven op den trap heb ik hem gevonden. Ik volgde

den baron van Niemeck, om hem iets te zeggen, en toen ik omzag, stond daar onze verliefde Coridon, besluite-
loos, of hy naar beneden, of naar boven gaan zou...
(*tegen van Misbach.*) Waar over toch twistte gy met
u zelve? ... Gy zyt immers anders altoos zo bedaard...
Maar op dat oogeblik verzeker ik u, (*tegen zyne vrouw.*)
werkte zyne gemoedsbeweegingen zo sterk, en was hy
in zulken zelfstryd, als of hy iemand 'op de pistool wilde
de uitdagen... Wat was daar de oorzaak van?

VAN MISBACH.

Ik heb handel gedreven.

Mevr. VAN MURAU.

Handel gedreven? .. Hoe komt gy daar toe?

VAN MURAU.

Vraag hem eerst, welke handel het was... Misschien
liefdehandel?

VAN MISBACH.

Ten minsten handel over de liefde, en met een persoon
die ik bemin.

VAN MURAU.

Als dat zo is, zal uw zelfstryd spoedig genezen zyn.
Iemand, dacht ik, had u koud bloed in gisting gebragt,
dat gy u schieten, houwen en doodsteeken wilde.

Mevr. VAN MURAU.

Dan zou het al vry erg hebben moeten gaan, als men
hem daartoe brengen wilde.

VAN MURAU.

Mag men dan uwe ontmoeting weten?

VAN

VAN MISBACH, *zuchtende.*

Het is de baronesse Karolina.

VAN MURAU.

Myne dochter?.. waar is zy dan?

Mevr. VAN MURAU, *te gelyk.*

Waar is zy dan?

VAN MISBACH.

In haar kamer. (*De baron en barones zien elkander verwonderd aan.*)

VAN MURAU.

Weet gy dit zeker?

VAN MISBACH.

Ik heb haar zelfs in huis gebragt.

VAN MURAU.

Heden?

VAN MISBACH.

Reeds lang geleden.

VAN MURAU, *tegen zyn vrouw.*

En wy zoeken haar de gantsche stad rond. Wy zoeken, op die wyze den hoed, dien gy op het hoofd draagt.

Mevr. VAN MURAU, *tegen van Misbach.*

Waarde baron! ik ben u voor die aangename tyding ten hoogsten verpligt. Terstond zal ik Karolina hier brengen. Ik zal u toonen, dat ik met u en de barones slechts geschermt heb, toen ik u aan de barones Rosenhof wilde uittrouwen. (*In het heen gaan.*) Ha! Nu kryge ik koets en paarden! (*Zy gaat heen.*)

VAN MISBACH.

De barones is zeer vrolyk.

VAN MURAU.

Ja, zy heeft zo hare luimen... Maar zeg my, baron! zyt gy een eerlyk man?

VAN MISBACH.

Dit geloove ik ten minsten.

VAN MURAU.

Of heeft de liefde u ook, als anderen, tot een kleine schelmenstreek vervoert. Gy zult my dit woord ten besten duiden.

VAN MISBACH.

Schelmenstreek?... Hoe zo... Heb ik my dan weder onwetend aan het medenemen van een of ander schuldig gemaakt?.. *(Hy zoekt in zyne rokzakken, en vind een billet, het welk hy 'er uit haalt. Hy leest.)* Aan de barones Rosenhof... Dit billet heb ik heden reeds terug gegeven... En hoe komt het nu weder in myn' zak?

VAN MURAU, *haalt een ander billet uit zyn zak.*

Willen wy ruilen baron? *(Zy verwisfelen de billets.)*

VAN MISBACH, *verschrikt op het lezen van het opschrift.*

Aan den baron van Misbach... Welk een onvergevelyke daad van my. Ik heb de billets verwisfeld... Hebt gy dat billet van de barones aan my gelezen?

VAN MURAU.

Ja, ik wil het niet ontkennen. Zyt een andermaal voorzigtiger, heer baron! en geef geen geheime billets weder aan anderen opengebroken in de hand. Men kan de verzoeking, om ze te leezen, niet wel wederstaan.

VAN

VAN MISBACH.

Gelooft gy dan in ernst, dat de inhoud een geheim is?

VAN MURAU.

Zeker. Ik geloof niets meer en niets minder, dan dat gy myne dochter ontvoeren of vervoeren wilde.

VAN MISBACH, *met gevoel.*

Als gy dit geooft, ontzeg my dan uw huis: breng my, als het waar bevonden word, by ieder in verachting, ik zal... Ik zal voor uwe oogen sterven, als ik met uwe dochter een slecht voornemen had: ik zal...

VAN MURAU, *klopt hem op den schouder.*

Gy word gevoelig, nu geloof ik u. Ik zie wel, dat gy, wanneer men uwe eer belaagt, wel in vuur geraken kunt... „Ik zal voor uwe oogen sterven.” Zo drukte gy u nog nimmer uit?

VAN MISBACH.

Maar men heeft ook nimmer zulke ontëerende gedachten van my gevoed... Deze beschuldiging trefst my.

VAN MURAU.

Des te beter. Ik zou u wel kuschchen willen, zo zeer gevalt my uwe drift. Gy zyt een braaf man; want gy geraakt niét eer in toorn, dan wanneer men u iets kwaads ten lasten legt.

T I E N D E T O O N E E L.

DE VORIGEN, DE BARONES VAN MURAU,

KAROLINA.

Mevr. VAN MURAU.

Kom, myn lief kind! ik zal u by hem brengen: Kom!

geef my het genoeg, dat ik nog heden u beiden verbinden kan... Ik bemin u zo, en verheug my zo sterk over uw beider geluk, dat ik niet weet, hoe ik my best zal uitdrukken... Kom, spoedig baron! hier is zy...

VAN MURAU.

Overhaast u niet, mevrouw! men moet immers eerst elkanders welstand eens vernemen, daar wy elkander zo lang niet gezien hebben. (*Tegen Karolina.*) Hoe is u het *plaisir tourtje* bekomen?

KAROLINA, *verlegen.*

Het *plaisir tourtje* papa?

VAN MURAU.

Ja, ja, het *plaisir tourtje.*

KAROLINA.

Ik heb geen *plaisir tourtje* gedaan.

VAN MURAU.

Niet?.. Dan moet ik u vragen, of gy in uwe negotie nog al wel geslaagd zyt?.. Had mejufvrouw Siebel heden fraaije mutsen en hoeden? welke kouleur is thans het meest in gebruik?.. Zeg my toch een of ander van uwe inkoop; dan kan ik ook van de mode mede praten.

KAROLINA, *befchaamd.*

Ik heb niets gekocht.

VAN MURAU.

Hoe kan dat zyn? Gy hebt immers den baron verzocht, om u te helpen kiezen?.. (*Tegen van Misbach.*) Geef my toek dat *invitatie billet* eens. (*van Misbach geeft het hem na eene weigering, waarop hy leest.*) „ Myn „ lie-

„lieve baron! zyt zo goed en kom morgen vroeg by myne modekraamster Siebel.”.. Het is immers uwe hand?
(Hy toont haar het billet.)

KAROLINA,

Ja vader!

VAN MURAU.

Of had gy mischien iets slechts voor met den baron?

KAROLINA.

Lieve papa! tot iets slechts ben ik niet in staat.

VAN MURAU.

Gy spreekt zo natuurlyk en openhartig, dat ik u ge-
joven moet. Maar waarom verzocht gy den baron niet
hier, wanneer gy hem zien wilde?.. Hm! Spreek vry
uit, myn kind!

Mevr. VAN MURAU, tegen haar man.

Zy heeft myne scherts voor ernst opgenomen. (Tegen
Karolina.) Zottinnetje verstaat gy dan geen scherts?..
De verliefden zyn waarachtig de ligtgeloovigste schepzels
op Gods aardbodem. Denk eens, wat angst gy ons ver-
oorzaakt hebt, onbezonnen meisje!

VAN MURAU.

Gy moet uwe scherts waarlyk een vry ernstig voorko-
men gegeven hebben. Als gy ook op deze wyze met de
barones van Rosenhof geschertst hebt, kan 'er een zeer
gek misverstand uit ontstaan. Wy zullen het eens zien.
(Hy breekt het billet dat hy in het vorige tooneel van
van Misbach ontfing, open.)

F 5

Mevr.

Mevr. VAN MURAU, *wil het hem ontnemen.*

Dit is myn billet aan de barones Rosenhof. Het deugt nu tot niets meer, dan om het te vefcheuren.

VAN MURAU.

Laat my toch begaan... (*Hy leest en toont haar de plaats met zyn vinger.*) „Gy moet, het koste, wat het wil, „met den baron van Misbach trouwen... Ik rust niet, „voor dat dit huuwlyk tot stand is gebragt... Ik moet „het daar heen brengen, om mynen man te trotferen.” Ei! ei! dit is in de daad eene zeer ernstige fcherts!

Mevr. VAN MURAU.

Als ik zo ernstig niet fchreef, zou my de baron niet geloofd hebben... Dit jis eigenlyk het vrolyke van de zaak, dat zy my beiden zo ernstig geloofden.

VAN MURAU.

Die by iedere tegenwerping een uitvlugt gereed heeft, kan altoos gelyk hebben, offchoon hy in de daad ongelijk heeft... „Om mynen man te trotfeeren!”.. Zoudt gy wel geloven, mevrouw! dat my zulks fmert?

Mevr. VAN MURAU, *lagchend.*

Dat is eerst recht om te lagchen, een zonderlinge uitwerking van myn billet. De beide verliefden veroorzaakt het droefheid, en mynen man maakt het boos.

VAN MURAU.

Als dit billet eens befteld was?... „Om mynen man te trotfeeren.” Dat aan een vreemde te fchryven!

Mevr. VAN MURAU.

Maar man lief! zo als ik zeg, bedenk toch wel, dat
dit

dit billet slechts uit kortswyl geschreven is, en gy maakt u zo ernstig boos.

VAN MURAU, *zagt.*

Ben ik boos?.. (*Tegen zyne vrouw enigfins bitter.*)

Ik wilde slechts zo ernstig schertfen, als gy.

MEVR. VAN MURAU.

Gy ziet immers, dat ik myn uiterste best doe, om het huwlyk tot stand te brengen.

VAN MURAU.

Dat hebben wy alleen aan een koets en twee paarden te danken.

MEVR. VAN MURAU.

Gy zyt een plaaggeest van een man.

VAN MURAU.

Maar nogthans openhartig: en gy zult terstond zien, dat myne dochter zulks ook is. (*Tegen Karolina.*) Niet waar, kind lief? gy zegt my, zonder veinzerye, de reden, waaröm gy den baron by de modekraamster wilde spreken?

KAROLINA.

Ik wilde hem vragen of hy in de daad zo onverschillig tegen my was, als hy zich gedroeg, toen mama ons onze onderlinge verkeering belette.

VAN MURAU.

En wilde gy, baron! deze vraag niet beantwoorden?

VAN MISBACH.

Het was my niet onverschillig... Alleen zeer onaan- genaam.

KAROLINA.

„Het is erg.” Dit waren de hevige woorden van zyne droefheid.

VAN MURAU.

En hier over zyt gy mooglyk doodvyanden geworden?

KAROLINA.

Ja, wy zyn vyanden, maar hier om alleen niet.

MEVR. VAN MURAU.

Waarom anders dan?

KAROLINA.

Ik ben den baron te vurig.

VAN MISBACH.

En ik de barones te koel.

VAN MURAU.

Gy hebt waarlyk al vroeg elkanders gebreken ontdekt

KAROLINA.

Ik wilde den baron tonen, hoe zich verliefden jegens elkander gedragen, en... (*gestoord.*) Dit noemde hy onnatuurlyk.

VAN MURAU.

Dan is hy een ondankbaar leerling.

KAROLINA.

Myne uitdrukking vond hy overdreven.

VAN MISBACH.

Dit waren zo al hare woorden: „Myn eenige gedachten! myne ziel! myn alles!” Foei! dat is eene taal, die goed is voor romans-schryvers, maar niet voor ons. Als ik nu ook eens zo sierlyk en gevoelig my uitdrukte, zouden

den wy een zot tooneel vertonen. (*De baronen barones van Murau verwyderen zich een weinig en bespieden de beiden gelieven.*)

KAROLINA.

En als ik zo koel redeneerde, als gy, denkt gy dan, dat het minder zot zyn zou.

VAN MISBACH.

Ik word een hemelsch genoeg ontwaar, als ik u slechts zie, myn liefste tortelduijfe! ik sterf van gevoel en van liefde voor uwe voeten.

KAROLINA, *bootst zyne koelen toon na.*

Dat is my zeer lief.

VAN MISBACH.

Maakte ik my niet belagchelyk, als ik zo sprak?

KAROLINA.

Dat zou my onāangenaam zyn.

VAN MISBACH.

Zouden de menschen niet moeten denken, dat myne hersfens verbrand waren, als ik by eene ernstige liefde zo romanesk my uitdrukte.

KAROLINA.

En zouden de menschen niet moeten denken, dat ik u in het geheel niet beminde, wanneer ik zo koel met u sprak, als gy thans met my?

VAN MISBACH.

Dus gelooft gy, dat ik u niet beminne, omdat ik geen romannen-held ben?.. Gy beledigt my hier door.

KA-

KAROLINA.

En gy my niet minder, dewyl gy my voor een roman-
nen-heldin houdt.

VAN MISBACH.

Gy kunt my zo sterk niet beminnen, als ik u, dewyl...

KAROLINA.

En gy my zo sterk niet, als ik u, dewyl...

VAN MURAU, *komt by hen.*

Dewyl?

KAROLINA.

Dewyl het niet mooglyk is.

VAN MURAU.

Een zeer goede grond, myn kind! Gy zyt een origi-
neel paar. Al twistende doet gy elkander de liefdever-
klaring.

KAROLINA.

Maar het is om zich dood te ergeren met den baron.
Gedraagt hy zich niet altyd zo onverschillig, zo koel,
als of zyn hart enkel ys is? En nogthans geeft hy my
altoos de schuld, dat ik hem minder beminne, dan hy my.

VAN MURAU.

Stel u gerust, myne waarde! de baron denkt geheel
anders.

VAN MISBACH:

Waarlyk niet. het is my volstrekt ernst.

VAN MURAU.

Ik zie wel, lieve kinderen! dat gy elkander niet wel
verdragen kunt. Ik rade uw dus, niet meer om elkander
te denken.

VAN

VAN MISBACH en KAROLINA, *beide ontfeld.*

Niet meer?

VAN MURAU.

En een ieder voor zich een beter voorwerp tot het huw-
lyk te kiezen.

VAN MISBACH en KAROLINA.

Een beter.

VAN MISBACH.

Ik kan geen beter vinden, dan de barones.

KAROLINA.

En ik geen beter, dan den baron.

VAN MURAU.

Dus zyt gy het eens met elkander? (*Tegen van Mis-
bach.*) Dan zal ik met genoeg uw schoonvader wor-
den... Maar... (*Hy klopt hem op de schouder.*)

VAN MISBACH en KAROLINA, *verschrikken.*

Maar?

Mevr. VAN MURAU, *ongeduldig.*

Hebt gy dan nog iets in te brengen.

VAN MURAU, *tegen van Misbach en Karolina.*

Weet gy reeds, waarvan gy te zamen leven zult?

VAN MISBACH.

Ach! liefste Karolina! toen ik u straks zocht, wilde ik
u een vraag doen, die ik schandelyk vergeten heb!..
Kunt gy een man trouwen, die slechts een matig ver-
mogen met u deelen kan? Hebt gy daar moeds genoeg toe?

KAROLINA.

Ja.

Mevr.

Mevr. VAN MURAU.

Bekommert u niet, kinderen! de baron bezit meer geld, als gy te samen verteren kunt.

VAN MURAU *stoot zyne vrouw eenige maalen aan den arm en geeft haar een wenk.*

Laat my toch...

Mevr. VAN MURAU.

Het huuwlyk heeft myne toestemming en volgens testament van myne zuster...

VAN MURAU,

Overyl u ten minsten niet.

Mevr. VAN MURAU.

Waar toe zouden wy de jonge lieden nog langer in onzekerheid laten?.. Volgens testament van myne zuster, ben ik de geene, die uw huuwlyk moet toestemmen: Dit doe ik, en uit dien hoofde bekomt gy het geheele vermogen, hetwelk uwe moeder nagelaten heeft. Het is aanzienelyk, zeer aanzienelyk; verlaat u hier op. Als gy 'er nu slechts toe overgaan kunt, om een arm meisje tot vrouw te nemen.

VAN MURAU.

Wat? myne dochter een arm meisje? Haare moeder heeft haar ook genoeg nagelaten. Gy zult myne dochter niet, zo als zy gaat en staat ten huuwlyk krygen, vertrouwdit op goeden grond, baron!.. Maar vrouw lief! vrouw lief! Gy hebt myn gansche plan in duigen geworpen.

Mevr. VAN MURAU.

Ik verheug my, dat de zaaken eindelyk eens geschikt zyn.

zyn. (*Tegen haar man.*) Nu? ik heb myn woord gehouden: gy zult immers ook zo doen?

E L F D E T O O N E E L.

DE VORIGEN, DE BARONES VAN NIEMECK
komt, doch wil weder gaan.

VAN MURAU.

Wie komt daar?.. nader mevrouw! gy ziet 'er niet zeer vrolyk uit.

Mevr. VAN NIEMECK.

Ik heb 'er ook geen reden toe.

VAN MURAU.

Is uw man u mischien ongehoorzaam geweest?

Mevr. VAN NIEMECK.

Gehoorzaamheid wil ik in het geheel niet van hem vorderen, als hy my slechts niet alles weigerde. Ik zal my van hem doen scheiden, als hy zich niet beter gedraagt.

VAN MURAU.

Als het met uwe twist zo verre gekomen is, ben ik 'er niet bang voor. Uw man zal, zonder twyfel, oogenblikkelyk wel hier zyn en u opzoeken. (*De baron van Niemeck komt binnen.*)

DE VORIGEN, DE BARON VAN NIEMECK.

VAN MURAU.

Heb ik het niet gezegd?.. (*tegen van Niemeck.*) Waar-
 de baron! Gy zyt ongetwyfeld weder met uwe echtge-
 noote in oneenigheid, dewyl gy ons komt bezoeken.

VAN NIEMECK.

Dat hebt gy geraden. Ik wachtte langgenoeg: maar
 myn geduld liep ten einde.

Mevr. VAN NIEMECK.

En myn geduld is reeds lang ten einde.

VAN NIEMECK.

Eene vrouw, die haaren man zo durft bejegenen...
 Neen zo veel hardnekkigheid had ik van haar niet
 verwacht.

Mevr. VAN NIEMECK.

En ik dacht niet, zulk een' onverbiddelyk' man te
 hebben.

VAN MURAU, *zagt tegen van Niemeck.*

Baron! uwe proef loopt slecht af. (*Overluid.*) Ik
 wil ulieder scheidsman niet zyn, maar, wilt gy myn
 raad volgen, verëent u dan eerst met elkander, en ver-
 haal my vervolgens de oorzaak van uwe twist.

VAN

VAN NIEMECK.

Het is in het geheel myn gewoonte niet, myne vrouw iets onaangenaams te zeggen.

Mevr. VAN NIEMECK.

En myn aart niet, mynen man styfhoofdig te wederstaan.

VAN NIEMECK.

Myne vrouw is anders de beste vrouw van de wereld: ik moet over haar niet klagen.

Mevr. VAN NIEMECK.

Myn man is anders de beste man, dien ik zou kunnen verlangen: hy geeft my geen kwaad woord.

VAN MURAU.

Gy wilt met elkander oncenig zyn, en nogthans houdt de een den ander eene lofredde. Gy verbeeldt u slechts, dat gy het onëens zyt: ik verzeker u, gy zyt het niet.

VAN NIEMECK.

Wy zyn het volmaakt eens, uitgezonderd in eene zaak, die ik maar volstrekt niet zal inwilligen.

Mevr. VAN MURAU.

Ik wed, het zyn twee paarden en een koets. (*Tegen van Niemeck.*) Baron! gy moet zo naauwziende niet zyn.

VAN MURAU.

Dat dunkt my ook, baron! ik zal u een goed voorbeeld geven.

VAN NIEMECK, *zagt tegen van Murau.*

Bederf myne vrouw toch niet.

G. 2

Mevr.

Mevr. VAN MURAU, tegen Mevr. van Niemeck.
Wy houden het zamen.

VAN MURAU.

Myne vrouw vorderde van my, dat ik haar een eige koets en paarden zou kopen... Zonder eenige weigering zeide ik: ja: doch onder beding, dat zy het huuwlyk van van Misbach met myne dochter bevorderen en tot stand brengen zou, dewyl zulks min of meer van haar afhing.. Zy zeide insgelyks: ja: en heeft ook haar woord gehouden... De beide jonge lieden zyn reeds werkelyk verloofd. Ik wil insgelyks myn woord houden. Ik geef haar een koets en twee paarden, maar... de dag na de bruiloft moet zy die, tot een geschenk, aan de jong getrouwden geven.

Mevr. VAN MURAU.

Zou ik ze weêr weg geven?

VAN MURAU.

Wilde gy ze dan voor u behouden? Ik meende, dat het slechts een inval van u was, dien gy gaarne wilde opgevolgd zien... Die goede vrouw, dacht ik, is waarlyk ongelukkig, dat zy somtyds zulke wonderlyke wenschen in het hoofd krygt. Ik mag haar dus niet dubbel ongelukkig maken, door haare wenschen niet te vervullen. Laar zy eenige weken met haar eige koets en paarden rond ryden, tot dat zy ondervind, dat men daardoor niet gelukkiger word. Zy heeft te veel verstand, dan dat zy dit niet in agt, of op zyn hoogst in veertien

dagen zien zou, alsdan zal zy my vriendelyk verzoeken, dat ik ze weder verkope. Zy wil slechts weten, hoe een mensch gesteld is, wanneer hy met eige koets en paarden rydt... Ik hope nu niet, dat ik my in myne meening bedrogen heb?

Mevr. VAN MURAU, *driftig.*

Denkt gy, dat ik een klein kind ben?

VAN MURAU.

Neen: maar dat gy eene zeer verstandige vrouw zyt. Als ik u zo niet beschouwde, zou ik u niet diergelyks beloofd hebben. Gy kunt by deze gelegenheid leren, dat men niet terstond naar alles wenschen moet wat men ziet, en dat men niet gelukkiger word, wanneer men alles verkrygt, wat men wenscht. En, om 'er een einde aan te maken, de beide jong getrouwd en krygen na de bruiloft een koets en twee paarden. (*Mevrouw van Murau kan van kwaadheid niet spreken.*) Hoe zult gy (*tegen mevrouw van Niemeck*) het nu maken, mevrouw! Zult gy uwe koets en paarden ook tot een geschenk geven?

Mevr. VAN NIEMECK, *beschaamd.*

Ik verlang 'er geen.

VAN MURAU.

En waaröm niet?

Mevr. VAN NIEMECK.

De lust is by my weder vergaan.

VAN

VAN NIEMECK, *zagt tegen van Murau.*

Ik danke u voor uwe betoonde hulp.

Mevr. VAN MURAU, *byna weenend.*

Ach! myn brave overleden man! gy waart een goede
ziel; om u zal ik nog menige traanen storten.

E I N D E .

1739

1
K